

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Tähti Alver

EESTI EDUKAMATE ETTEVÕTETE EDETABELID
(ANALÜÜTILINE ASPEKT)

Bakalaureusetöö

Õppekava: TABB02/09 - ärimus, peeriala: majandusarvestus

Juhendaja: professor Jaan Alver

Tallinn 2018

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varem ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6373 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Tähti Alver

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 142730TABB

Üliõpilase e-posti aadress: tahtialver@hotmail.com

Juhendaja: professor Jaan Alver

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	5
SISSEJUHATUS	6
1. ÜLEVAADE EDUKATE ETTEVÕTETE EDETABELITEST	8
1.1. Ettevõtluskonkurssidest maailmas	8
1.1.1. Fortune Global 500	8
1.1.2. <i>Forbes</i> : Global 2000 Leading Companies	9
1.1.3. Financial Times Global 500 (FT Global 500)	10
1.1.4. PWC Global TOP 100 companies	11
1.2. Ettevõtluskonkurssidest Eestis	11
1.2.1. Äripäev TOP 100	11
1.2.2. Eesti parimad ettevõtted	12
1.2.3. Postimehe TOP 100	13
1.3. Uurimisprobleemi püstitus	14
2. EMPIIRILINE OSA	19
2.1. Metoodika	19
2.2. Edetabeli Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ ja Konkurentsivõime edetabeli „Suurettevõtted 2017“ võrdlus	21
2.3. Efektiivsusmaatriksite koostamise alused	24
2.4. Ettevõtete sidusanalüüs	26
2.5. Järeldused ja ettepanekud	29
KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	33

KASUTATUD ALLIKAD	36
LISAD	39
Lisa 1. Konkurentsivõime edetabel „Suurettevõtted 2017“	39
Lisa 2. Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“	43
Lisa 3. AS LHV Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded	45
Lisa 4. AS Tallink Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded	49
Lisa 5. AS Swedbanki 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded	53
Lisa 6. AS Olympic Entertainment Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded	57
Lisa 7. Tallinki andmetel koostatud maatriksid	61
Lisa 8. LHV andmetel koostatud maatriksid	63
Lisa 9. Olympic Entertainmenti andmetel koostatud maatriksid	65
Lisa 10. Swedbanki andmetel koostatud maatriksid	67

LÜHIKOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine ja paremusjärjestuse määramine ning kas on mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit.

Kõigepealt antakse bakalaureusetöös lühiülevaade ettevõtluse edetabelitest maailmas ja ettevõtluskonkurssidest Eestis. Eestis toimuvad järgmised konkursid: Äripäev TOP100, Ettevõtluse auhind, Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabel ja Postimehe TOP100. Parimate ettevõtete hindamisel võetakse arvesse mitmesugused näitajad: müügitulu, ärikasumit, puhaskasumit, töötajate arvu, tööjõukulusid, investeeringuid varasse, omakapitali tootlust, käiberentaablust jne. Enamikus edetabelites kasutatakse ettevõtte hindamisel müügitulu, mistõttu on suurematel ettevõtetel eelis. Samuti on väga levinud kasumi kasutamine. Edetabelite koostamisel tehtud analüüs on pinnapealne, kuna analüüsitavaid andmeid on vähe. Pole arvestatud ka tegevusvaldkondadest tingitud erinevusi.

Töös kasutatakse akadeemik Uno Mereste loodud sidusanalüüsi meetodikat, täpsemalt antakse hinnang majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitluse alusel. Sidusanalüüs hõlmab majandustegevuse eri külgi ning kasutatavad andmed võetakse finantsaruannetest. Analüüsi eesmärk on tuginedes *input-output* mudelile hõlmata seostatult ettevõtte tegevuse kõiki külgi. Efektiivsusmaatriksite koostamisel lähtus bakalaureusetöö autor Äripäev TOP100 ja Konkurentsivõime edetabeli lähtenäitajatest. Maatriksi abil saab valitud perioodil võrrelda ettevõtte majanduslikku efektiivsust iseloomustavaid näitajaid nii iseenda kui ka teiste ettevõtetega ning järjestada ettevõtted sünteetilise efektiivsusindeksi abil. Sünteetilise efektiivsusindeksi kasutamine võimaldab vähendada ettevõtete tegevusvaldkondade ja suuruse erinevuse mõju võrreldavatele majandusnäitajatele.

Võtmesõnad: Äripäev TOP100, Konkurentsivõime edetabel, efektiivsusmaatriks

SISSEJUHATUS

Konkurents on edasiviiv jõud, mis innustab efektiivsemalt tegutsema, viima läbi uuendusi, parendama toodete kvaliteeti. Edetabelite koostamise eesmärk on tutvustada inimestele edukaid ettevõtteid ning motiveerida ettevõtteid olema veelgi edukamad.

Maailmas sai edukaimate ettevõtete edetabelite koostamine alguse juba üle 50 aasta tagasi, Eestis toimus see esmakordselt 1993. aastal, mil majandustemaatiline ajaleht Äripäev koostas Eesti Edukamate Ettevõtete TOP100 edetabeli. Peale selle antakse Eestis välja Ettevõtluse auhinda, koostatakse Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime edetabelit ja Postimehe TOP100. Ettevõtete järjestamisel kasutatakse paljusid näitajaid – müügitulu, ärikasumit, puhaskasumit, töötajate arvu, tööjõukulusid, investeeringuid varasse, omakapitali tootlust, käiberentaablust jt.

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine, paremusjärjestuse määramine ning kas on mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit. Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised ülesanded:

1. Selgitada välja, kes korraldab ettevõtlusalaseid konkursse Eestis.
2. Uurida, millist metoodikat kasutatakse.
3. Rakendada Uno Mereste sidusanalüüsi metoodikat.

Bakalaureusetöö uudsus seisneb selles, et ettevõtete paremusjärjestuse selgitamiseks kasutatakse akadeemik Uno Mereste loodud sidusanalüüsi metoodikat, täpsemalt antakse hinnang majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitluse alusel. Sidusanalüüs hõlmab seostatult majandustegevuse eri külgi ning kasutatavad andmed võetakse finantsaruannetest. Efektiivsusmaatriksite koostamisel lähtub autor Äripäev TOP100 ja Konkurentsivõime edetabeli lähtenäitajatest. Efektiivsusmaatriksi abil saab valitud perioodil võrrelda ettevõtte majanduslikku efektiivsust iseloomustavaid näitajaid nii iseenda kui ka teiste ettevõtetega ning järjestada

ettevõtted sünteetilise efektiivsusindeksi abil. Sünteetilise efektiivsusindeksi kasutamine võimaldab vähendada ettevõtete suuruse ja tegevusvaldkondade mõju võrreldavatele majandusnäitajatele.

Töö koosneb kahest peatükist. Töö esimeses peatükis antakse ülevaade ettevõtluse edetabelitest maailmas ja ettevõtluskonkurssidest Eestist. Teises peatükis tutvustatakse metoodikat ja teostatakse empiiriline analüüs, mille eesmärk on võrrelda Äripäev TOP100 Eesti edukamate ettevõtete edetabelit ja Konkurentsivõime edetabelit efektiivsusmaatriksi baasil, kasutades ettevõtete järjestamiseks sünteetilist efektiivsusindeksit. Peatükk lõpeb järelduste ja ettepanekutega.

1. ÜLEVAADE EDUKATE ETTEVÕTETE EDETABELITEST

1.1. Ettevõtluskonkurssidest maailmas

1.1.1. Fortune Global 500

Henry Luce asutas 1923. aastal ajakirja *Time*, mis kajastas informatsiooni mitmesugustest valdkondadest üle terve maailma. Seetõttu oli ajakiri väga mahukas ja paljud majandusalased artiklid jäid publitseerimata. Kiiresti arenev majandus, suurenenud huvi investeerimise vastu ning ajakirja *Time* piiratud maht andsid Lucele idee asutada igakuiselt ilmuv majandusajakiri *Fortune*. (1930s. 2017)

Ajakiri *Fortune* ilmus esimest korda 1930. aastal. Henry Luce'i eesmärk oli luua ajakiri, mille sisu oleks mitmekesine, hõlmates nii majanduse kui ka kultuuriga seotud valdkondi. Ajakirja kaanepilte aitasid kujundada tuntud illustraatorid, disainerid ja kunstnikud ning artiklite illustreerimiseks kasutati värvifotograafiat. (Sedelmaier 2014)

Fortune 500 on iga-aastane edetabel, kus reastatakse USA 500 suurimat ettevõtet. Ettevõtted järjestatakse vastava majandusaasta müügitulu alusel. Edetabelis on toodud puhaskasum, puhaskasumi ja müügitulu muutus võrreldes eelneva aastaga, samuti vara koguväärtus, ettevõtte turuväärtus ning töötajate arv bilansipäeva lõpu seisuga, kuid viimast näitajat ei võeta arvesse edetabeli koostamisel. Sarnaselt *Fortune 500*-le koostatakse *Fortune Global 500* edetabel, kus reastatakse müügitulu alusel maailma 500 suurimat ettevõtet. (Fortune 500... 2017a)

Idee *Fortune 500* edetabeli koostamiseks tekkis Edgar Smithil, kes oli ajakirja tegevtoimetaja assistent. Edetabel ilmus esimest korda 1955. aastal. Algselt sisaldas edetabel ettevõtteid, mis olid seotud kaevandus- ning energiatööstusega. Seetõttu ei pääsenud edetabelisse suuremad ja tuntumad ettevõtted. Alates 1994. aastast on lisaks eelpool mainitud tegevusalade ettevõtetele edetabelis teenindustevõtted. (Fortune 500... 2017b)

Lisaks *Fortune 500* ja *Fortune Global 500* edetabelile koostab ajakiri järgmisi edetabeleid:

- Maailma mõjukaimad naised (*Most Powerful Women*);
- 100 parimat ettevõtet, kus töötada (*The 100 Best Companies to Work For*);
- Maailma kõige hinnatumad ettevõtted (*World's Most Admired Companies*);
- 50 maailma suurimat juhti (*The World's 50 Greatest Leaders*);
- 100 kõige kiiremini arenevat ettevõtet (*100 Fastest Growing Companies*);
- 40 maailma mõjukamat alla 40 aastast inimest (*40 Under 40*);
- 50 ettevõtet, mis muudavad maailma (*Change the World*);
- Aasta ettevõtja (*Businessperson of the Year*). (Rankings 2015)

1.1.2. *Forbes*: Global 2000 Leading Companies

Forbes on ülemaailmne majandusajakiri, kus käsitletakse peamiselt äri, investeerimise, ettevõtluse, rikkuse ja juhtimisega seotud teemasid. Esimene ajakiri ilmus 1917. aastal ning praegu on see saadaval 37 riigis. Eestisse jõudis *Forbes* 2012. aastal. Ajakirjas on ilmunud alates 1982. aastast mitmesuguseid edetabeleid. (ForbesMedia... 2017)

Edetabelid jaotatakse kuude kategooriasse:

- 1) Rikkad inimesed (*rich lists*) – edetabeleid koostatakse nii maailma kui ka riikide lõikes;
- 2) Ettevõtted (*companies*) – maailma 2000 edukamat ettevõtet, riikide lõikes parimad ettevõtted, brändide ja tööandjate edetabelid;
- 3) Mõjukad inimesed (*people*) – mõjukad inimesed maailmast ja riikide lõikes, lisaks alla 30-aastaste edetabel;
- 4) Kohad (*places*) – parimad riigid ja linnad ettevõtete loomiseks;
- 5) Sport (*sports*) – enim tasustatud sportlased, suurima väärtusega sportlased ja meeskonnad;
- 6) Haridus (*education*) – keskendub Ameerika ülikoolidele. (Forbes: Lists 2017)

Global 2000 Leading Companies on alates 2003. aastast koostatav edetabel, kus järjestatakse maailma juhtivad ettevõtted. Edetabel ilmub kord aastas ning hõlmab kõiki tegevusvaldkondi. Ettevõtete hindamisel võetakse arvesse müügitulu (*sales*), puhaskasum (*profit*), vara (*assets*) ja turuväärtus (*market value*). Turuväärtus arvutatakse valitud kuupäeva aktsia sulgemishinna ning käibes olevate aktsiate arvu korrutisena. Kõik näitajad on väljendatud USA dollarites. Kui tegemist

on ettevõttega, kes ei arvelda USA dollarites, muudetakse andmed võrreldavateks majandusaasta lõpupäeva valuutakursi alusel. (Murphy 2017)

Kõigepealt koostatakse eraldi neli edetabelit, milles igaihes on ainult üks näitaja: müügitulu, puhaskasum, koguvara, turuväärtus. Mainitud edetabelites on arvuliselt määratletud piirväärtus, mis on vaja saavutada, et pääseda *Global 2000 Leading Companies* edetabelisse. Ettevõtte peab ületama vähemalt ühe piirväärtuse, et pääseda üldisesse edetabelisse. Näiteks 2017. aastal olid järgmised piirmäärad (USA dollarites):

- Müügitulu – 3,95 miljardit;
- Puhaskasum – 257 miljonit;
- Koguvara – 9,34 miljardit;
- Turuväärtus – 5,65 miljardit.

Iga ettevõtte saab eelpool mainitud neljast edetabelist vastava arvu punkte ning lõplikus edetabelis liidetakse ettevõtte kõik punktid, kusjuures kõik näitajad on ühesuguse kaaluga. Parim ettevõtte on see, millel on lõppkokkuvõttes kõige rohkem punkte. (*Ibid.*)

1.1.3. Financial Times Global 500 (FT Global 500)

Ajalehe *Financial Times* asutas 1888. aastal britt James Sheridan. Ajaleht spetsialiseerub majandus- ning finantsteemaliste uudiste vahendamisele. (Financial... 2017)

Edetabelit *FT Global 500* koostatakse alates 1996. aastast. Ettevõtteid reastatakse turuväärtuse (*market capitalisation*) alusel. Rahvusvaheliste ettevõtete võrdlemiseks konverteeritakse arvutatud näitajad USA dollariteks. Lisaks ettevõtte turuväärtusele on edetabelis järgmised näitajad:

- Koht vaadeldava aasta edetabelis (*rank in year x*);
- Koht eelneva aasta edetabelis (*rank in year y*);
- Päritoluriik (*country*);
- Tegevusvaldkond (*sector*);
- Müügitulu (*turnover*);
- Puhaskasum (*net income*);
- Koguvara (*total assets*);
- Töötajad (*employees*);

- Aktsia turuhind (*price*);
- Aktsia turuhinna ja kasumi suhe (*P/E ratio*);
- Dividendimäär (*dividend yield*);
- Majandusaasta lõppkuupäev (*company's year*).

Samuti koostatakse lisatabeleid, kus *FT Global 500* ettevõtted on rühmitatud valdkonna- ja riigipõhiselt. Eraldi tuuakse välja tabelisse pääsenud uued ning sealt välja langenud ettevõtted. Ajaleht *Financial Times* koostab sarnast edetabelit ka riikide ning piirkondade lõikes: välja on toodud Euroopa, USA ja Jaapani ettevõtted. (Dullforce 2015)

1.1.4. PWC Global TOP 100 companies

Audiitorfirma PricewaterhouseCoopers koostab iga aasta esimese kvartali lõpus edetabeli, kus järjestatakse lõppenud majandusaasta 100 parimat ettevõtet maailmas. Edetabeli koostamisel lähtutakse ettevõtte turuväärtusest (*market capitalisation*). Andmed saadakse finantsportaalist Bloomberg. Lisaks edetabelile koostab PwC analüüsi, kus võrdleb äsjalõppenud majandusaasta tulemusi eelnevate aastate näitajatega ning toob välja suurimad tõusu ja languse teinud ettevõtted. Samuti vaadeldakse edetabelis esindatud ettevõtteid üldisemalt – tegevusvaldkondade lõikes, mille põhjal tehakse üleüldine järeldus tegevusvaldkondade arengusuundadest. (Global... 2017)

1.2. Ettevõtluskonkurssidest Eestis

1.2.1. Äripäev TOP 100

Äripäev on majandustemaatiline ajaleht, mis ilmub alates 1989. aastast. Äripäev kuulub meediakontserni AS Äripäev, mis annab välja ka raamatuid, käsiraamatuid, infolehti (raamatupidaja.ee jne) ning ajakirju (*National Geographic* Eesti, Imeline Ajalugu, Imeline teadus jne). Lisaks korraldab AS Äripäev ärikonverentse. (Firmast 2017)

Äripäeva Eesti Edukamate Ettevõtete TOP100 edetabelit on koostatud alates 1993. aastast. Edetabelis osalevad müügitulult 500 Eesti suuremat ettevõtet ning ettevõtte peab olema tegutsenud kahel järjestikusel täismajandusaastal. Edetabel koostatakse kuue majandusnäitaja põhjal:

- Müügitulu lõppenud majandusaastal (tuh €);
- Ärikasum lõppenud majandusaastal (tuh €);

- Müügitulu kasv võrreldes eelneva aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Ärikasumi kasv võrreldes eelneva aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Käiberentaablus – ärikasumi ja müügitulu suhe (%);
- Varade tootlikkus (ROA) – koguvara rentaablus: puhaskasumi ja vara kogumaksumuse suhe (%). Vara maksumus võetakse majandusaasta lõpu seisuga.

Iga näitaja põhjal moodustatakse ettevõtete edetabel, iga koht järjestuses annab kohale vastava arvu punkte. Kuue edetabeli punktid liidetakse ja ettevõtted järjestatakse alates vähem punkte kogunud ettevõttest. (Suu 2017)

Kommentaar. Äripäev TOP100 edetabelis on välja toodud kõigest neli näitajat, millest kaks on võetud arvesse edetabeli koostamisel (müügitulu ja ärikasum). Ülejäänud (müügitulu ja kasum ühe töötaja kohta) on toodud illustratiivsel eesmärgil, mistõttu ei ole koostatud edetabel terviklik ega anna lugejale täit informatsiooni. Lisaks on koguvara rentaablus arvatud ebakorrektselt, kasutatud on vara maksumust majandusaasta lõpu seisuga. Kuna vara aasta jooksul muutub, siis ei ole soovitatav kasutada hetkeseisu näitajat. Kasutama peaks perioodi näitajat (aruandeaasta keskmist vara maksumust).

1.2.2. Eesti parimad ettevõtted

Ettevõtluskonkurss on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS-i) korraldatav konkurss, mille eesmärk on edendada ettevõtlikkust ning tunnustada Eesti edukaid ettevõtteid, keda saab ka teistele eeskujuks seada. Ettevõtluskonkurss sisaldab tegelikult kahte konkurssi: „Ettevõtluse Auhind“ ja Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel. (Eesti... 2017)

„Ettevõtluse Auhinda“ annab alates 1996. aastast EAS. Konkursi raames selgitatakse välja riigile enim kasu toonud ettevõtted viies valdkonnas: aasta uuendaja, aasta välisinvestor, aasta vastutustundlik ettevõtte, aasta piirkonna ettevõtte ja aasta eksportöör. Konkursil osalevaid ettevõtteid hindab žürii, kes hindab nii majandusnäitajaid kui ka ettevõtte väärtusi, ettevõtte kultuuri, uuendusmeelsust ning panust ühiskonda. Majandusnäitajateks on valitud müügitulu viimasel ja eelneval aastal, puhaskasum viimasel ja eelneval aastal, müügitulu ja puhaskasumi muutus võrreldes eelnenud aastaga ning töötajate arv. (*Ibid.*)

Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabelit koostab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda alates 2003. aastast. Edetabeli koostamisel on aluseks võetud järgmised kahe aasta majandusnäitajad: müügitulu, aruandeaasta puhaskasum, töötajate arv, tööjõukulu, investeeringud varasse ja omakapitali tootlikkus (omakapitali rentaablus). Esitatud andmete põhjal arvutatakse välja järgmised näitajad:

- Müügitulu muutus võrreldes eelmise aastaga (kasvutempo, %);
- Puhaskasumi muutus võrreldes eelmise aastaga (kasvutempo, %);
- Omakapitali rentaablus (ROE) – aruandeaasta puhaskasumi ja keskmise omakapitali suhe (%);
- Keskmise tööjõukulu ühe töötaja kohta aruandeaastal kuus – aruandeaasta tööjõukulu (sh maksud) jagatud töötajate keskmise arvuga aruandeaastal ja see omakorda jagatud 12-ga (€);
- Tootlikkus ühe töötaja kohta aastas – aruandeaasta müügitulu jagatud töötajate keskmise arvuga aruandeaastal (tuh €);
- Lisandväärtus – aruandeaasta puhaskasum + tööjõukulu (tuh €). (Ettevõtete... 2014)

Edetabeli eesmärk on välja selgitada konkurentsivõimelisimad ettevõtted ja pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata ettevõtte edukust, tulemuslikkust ning jätkusuutlikkust. See peaks kaasa aitama Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõusule ning Eesti majanduse kiiremale arengule. (Konkurentsivõime... 2017)

1.2.3. Postimehe TOP 100

Ajaleht Postimees ilmus esmakordselt 1857. aastal. Ajalehes kajastatakse päevakajalisi Eesti- ja välismaiseid uudiseid ning arvamusi. Postimees kuulub kontserni AS Eesti Meedia. (Kontsernist 2017)

Alates 2012. aastast on Postimees jälginud Eesti saja suurema ettevõtte majandustulemusi. Edetabelis TOP100 hinnatakse ettevõtteid müügitulu alusel. Lisaks on edetabelites toodud ettevõtte puhaskasum vaadeldaval aastal. Ehkki edetabel hõlmab vaid sadat ettevõtet, peaks see peegeldama üsna adekvaatselt ettevõtluses toimuvat¹. Saja suurema ettevõtte kogu müügitulu moodustab umbes kolmandiku kõikide riigi ettevõtete müügitulust. (Oja 2017)

¹ Seda muidugi Postimehe arvates.

1.3. Uurimisprobleemi püstitus

Maailma ja Eesti ettevõtluskonkurssidel kasutatakse edetabelite koostamisel ning hindamisel mitmesuguseid meetodikaid. Tabelisse 1 on koondatud edetabelite koostamisel aluseks võetud näitajad.

Tabel 1. Koondtabel ettevõtete hindamisel aluseks võetud näitajatest

Edetabeli nimi	Näitaja
<i>Fortune Global 500</i>	Müügitulu
<i>Forbes Global 2000 Leading Companies</i>	Müügitulu, puhaskasum, vara, turuväärtus
<i>FT Global 500</i>	Turuväärtus
<i>PwC Global top 100 Companies</i>	Turuväärtus
Äripäev TOP100	Müügitulu, ärikasum, käiberentaablus, koguvara rentablus, müügitulu ja ärikasumi muutus
Ettevõtluse Auhind	Müügitulu, puhaskasum, töötajate arv; ettevõtte väärtused, kultuur, panus ühiskonda, uuendusmeelsus
Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel	Müügitulu, aruandeaasta puhaskasum, töötajate arv, tööjõukulu, investeeringud varasse ja omakapitali rentablus
Postimehe TOP100	Müügitulu

Allikas: autori koostatud

Enamikus edetabelites kasutatakse ettevõtte hindamisel müügitulu (vt. Tabel 1). Samuti on levinud kasumi ning turuväärtuse kasutamine. Ettevõtluse Auhind kajastab ainsana ka mittemajanduslikke näitajaid. Tabelist 1 võib järeldada, et edetabelite koostamisel tehtud analüüs on pinnapealne, kuna analüüsitavaid andmeid on vähe. Näiteks koostatakse mitut edetabelit ainult müügitulu alusel, mistõttu on suurematel ettevõtetel eelis. Pole arvestatud ka tegevusvaldkondadest tingitud erinevusi.

Ettevõtte majandusnäitajatele avaldavad mõju paljud tegurid. Mitmesugused uuringud on näidanud, et eksisteerib positiivne seos ettevõtte suuruse, müügitulu ja kasumi vahel: suurematel ettevõtetel on suurem müügitulu ja suurem kasum (Lee 2009; Majumdar 1997; Pervan, Višič, 2012).

Tootmisettevõtetel väljendub see mastaabisäästus. Mastaabisääst (*economy of scale, economies of scale, scale economies*) on sääst, mis tekib, kui toodangu mahu kasv ennetab tootmiskulude suurenemist või on viimasega võrdne. Mastaabisäästu tulemuseks on keskmise tootmiskulu vähenemine. Kuulus inglise majandusteadlane Alfred Marshall eristas

- Välist mastaabisäästu, mis sõltub valdkonna, mitte majandusüksuse suurusest (suurenemisest). Välisest mastaabisäästust võidavad kõik antud valdkonna ettevõtted;
- Sisemist mastaabisäästu, mis sõltub majandusüksuse suurusest (suurenemisest).

Mastaabisääst esineb eeskätt suurtootmises, sest seal on võimalik

- Paremini jaotada tööjõudu spetsiifiliste tööülesannete täitmiseks;
- Osta tooret jm tootmiseks vajalikku suurtes kogustes;
- Soetada kulude kokkuhoidu võimaldavaid erimasinaid ja -seadmeid;
- Investeerida teadus- ja arendustegevusse, mis omakorda loob võimalused tootmiskulude vähendamiseks ning paremate toodete valmistamiseks.

Mastaabisääst tekib ka sellest, et muutumatuks jäävad püsivkulud jaotuvad toodangu väljalaske suurenemisel suurema arvu toodete vahel, alandades keskmist omahinda. (Alver, Alver 2011)

Ettevõtte paljudele majandusnäitajatele avaldab mõju tegutsemisvaldkond. Nii näiteks võivad panga kohustised moodustada 80–90% bilansi passivapooldest. See on igati loogiline, sest pankade põhitegevus seisneb tehingutes võõra rahaga. Järgnevalt on toodud kolme peamise tegevusvaldkonna (kaubanduse, teeninduse ja tööstuse) ettevõtete erinevused².

Kaubandusfirmad müüvad tooteid, mis on ostetud teistelt ettevõtetelt. Bilansis on peamine vara kaubavaru ning rahakäive on kiire, kuna suur osa müügitulust laekub kohe (tasutakse sularahas või pangakaardiga). Seetõttu on debitoorne võlg (laekumata arved) suhteliselt madal, kuid kreditoorne võlg tarnijatele suhteliselt suur. Kasumiaruande põhjal arvatud kasumlikkuse näitajad on pigem madalad, kuna suure osa kuludest moodustavad müüdid kaupade omamaksumus, tegevuskulud ning intressikulu. (Gibson 2013, 202–208)

Teenindustettevõtted teenivad müügitulu teenuste osutamisest, mistõttu on neil vähe põhivara (masinaid, seadmeid, hooneid). Vähesese põhivara tõttu puudub pikaajalise laenu vajadus.

² Olgu märgitud, et selline klassifikatsioon on väga üldine ja mõeldud ainult illustratiivsena.

Käibevaras on varusid vähe või need puuduvad üldse, kuid raha käibekiirus on suur. Kuna laenuvajadus on väike, siis kasumiaruandes on intressikulu väike või puudub üldse. (*Ibid.*)

Tootmisettevõtetes moodustab bilansis suure osa põhivara: masinad, seadmed ja hooned. Seetõttu vajavad tootmisettevõtted pikaajalist laenu. Lisaks on käibevara all kolme liiki varusid: materjal, lõpetamata toodang ning valmistoodang. Rahakäive on pigem aeglane, antakse ja saadakse pikki maksetähtaegu, mistõttu on ettevõttel suured debitoorsed ja kreditoorsed lühivõlad. Kasumiaruandes moodustab peamise kulu müüdüd toodangu omamaksumus ning ka intressikulud võivad suured olla. (*Ibid.*)

Tabelites 2, 3 ja 4 on toodud ettevõtete edetabelites kasutatud kolme majandusnäitaja (käiberentaablus, omakapitali rentaablus ja tootlikkus ühe töötaja kohta) arvvaartused kuue riigi viies valdkonnas.

Tabel 2. Käiberentaablus riikide ja tegevusalade lõikes (%)

	Jaekaubandus	Toiduainetetööstus	Ehitus	Hotellindus	Farmaatsiatööstus
Prantsusmaa	3,9	8,3	7,6	11,1	31,4
Saksamaa	6,7	1,5	8,2	3,4	49,4
Itaalia	puudub	11,3	9,3	7,8	21,3
Holland	6,1	2,6	9,9	11,4	21,4
Suurbritannia	7,9	7,8	7,8	11,0	26,6
USA	4,9	12,3	8,5	11,4	24,8

Allikas: Vause (2009, 286)

Tabelis 2 on toodud mõnede riikide käiberentaablused tegevusalade lõikes. Kõige kasumlikum tegevusala on farmaatsiatööstus, eriti Saksamaal, kus käiberentaablus on 49,4%. 2-kordselt edestab farmaatsiatööstuses Saksamaa Itaaliat, Hollandit ja USA-d. Farmaatsiatööstus müüb asendamatu kaupa, mistõttu on nõudlust ja inimesed on valmis maksuma. Toiduainetetööstus käiberentaablus varieerub kõige rohkem: Saksamaa näitaja on kõigest 1,5%, USA näitaja aga 8,2 korda suurem ehk 12,3%. Tabeli põhjal võib järeldada, et kõige madalama kasumlikkusega on jaekaubanduse ning toiduainetetööstuse tegevusala. Tegevusalade lõikes on kõige ühtlasema tasemega Itaalia, kelle tegevusalade käiberentaablused jäävad 13,5% vahemikku. Enim hälbivad Saksamaa käiberentaabluste näitajad – 47,9%. Tegevusaladest on kõige ühtlasema tasemega

ehitus, kus käiberentaablused erinevad ainult 2,3% võrra. Kõige ebahühtlasem tase on farmaatsiatööstuses, kus varieeruvus on 28,1 punktprotsenti.

Tabel 3. Omakapitali rentaablus riikide ja tegevusalade lõikes (%)

	Jaekaubandus	Toiduainetetööstus	Ehitus	Hotellindus	Farmaatsiatööstus
Prantsusmaa	18,6	6,7	14,1	5,2	29,9
Saksamaa	15,1	12,8	12,3	9,6	11,2
Itaalia	puudub	9,0	16,4	13,0	21,5
Holland	23,6	10,7	16,9	6,7	9,5
Suurbritannia	17,8	13,0	23,5	21,3	35,1
USA	13,6	10,4	33,9	30,5	26,6

Allikas: Vause (2009, 287)

Tabelis 3 on toodud riikide ja tegevusalade lõikes omakapitali rentaablused. Kõige suurem omakapitali rentaabluse näitaja on Suurbritannial farmaatsiatööstuses – 35,1%, kuid üle 30% on näitaja ka USA-l ehituses ning hotellinduses. Kõige väiksema omakapitali rentaablusega on Prantsusmaa hotellindussektor – 5,2%. Tegevusvaldkondade lõikes varieerub omakapitali rentaablus enim Prantsusmaal – käiberentaablus erineb 24,7 punktprotsenti. Kõige ühtlasema tasemega on Saksamaa, kus omakapitali rentaablus erineb tegevusvaldkonniti 5,5 punktprotsenti. Enim varieeruv tegevusvaldkond on farmaatsiatööstus, kus omakapitali rentaablus varieerub riigiti 25,6 punktprotsenti. Kõige ühtlasem tegevusvaldkond on toiduainetetööstus, kus omakapitali rentaablus varieerub 6,3 punktprotsenti.

Tabel 4. Tootlikkus ühe töötaja kohta aastas riikide ja tegevusalade lõikes (tuh \$)

	Jaekaubandus	Toiduainetetööstus	Ehitus	Hotellindus	Farmaatsiatööstus
Prantsusmaa	400	316	460	254	270
Saksamaa	463	360	426	181	277
Itaalia	puudub	302	311	284	489
Holland	562	418	403	222	403
Suurbritannia	147	293	701	85	514
USA	181	379	351	125	581

Allikas: Vause (2009, 290)

Tabelis 4 on toodud riigiti ja tegevusalade lõikes tootlikkus ühe töötaja kohta aastas. Kõige suurem tootlikkus ühe töötaja kohta on Suurbritannias ehituse tegevusalal – 701 tuhat dollarit aastas.

Järgmisel kohal on 120 tuhande dollari võrra madalama tootlikkusega USA farmaatsiatööstuse tegevusalal. Kõige madalama tootlikkusega on hotellindus Suurbritannias (85 tuhat dollarit). Enim hällbibki riikide lõikes Suurbritannia, kelle tootlikkus ühe töötaja kohta erineb tegevusvaldkonniti 616 tuhande dollari võrra. Kõige ühtlasem tase tegevusalade lõikes on Itaalias ja Prantsusmaal, kus erinevus on vastavalt 205 ja 206 tuhat dollarit. Enim varieeruva tootlikkusega tegevusvaldkond on jaekaubandus, kus tootlikkus ühe töötaja kohta aastas varieerub 415 tuhande dollari võrra. Kõige ühtlasem tegevusvaldkond on toiduainetetööstus, kus tootlikkus ühe töötaja kohta varieerub 125 tuhat dollarit.

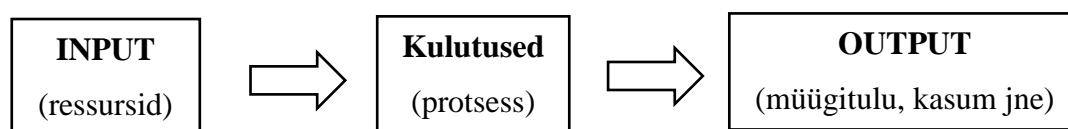
2. EMPIIRILINE OSA

2.1. Metoodika

Töös kasutatakse akadeemik Uno Mereste loodud sidusanalüüsi metoodikat, täpsemalt antakse hinnang majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitluse alusel. Sidusanalüüs hõlmab majandustegevuse eri külgi ning kasutatavad andmed võetakse finantsaruannetest. Analüüsi eesmärk on hõlmata seostatult ettevõtte tegevuse kõiki külgi.

Majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitlus rajaneb tähtsamate kvantitatiivsete majandusnäitajate vaheliste seoste täissüsteemsel hõlmamisel. Efektiivsusmaatriksi elementidena esinevad kahe arvu suhted on intensiivsussuhtarvud, mis iseloomustavad mingit näitajate suhet. Kõikidel neil suhetel – kvalitatiivsetel näitajatel – on selgesti määratav majanduslik mõte. (Mereste 1987, 239–245)

Sidusanalüüsi tulemused olenevad efektiivsusmaatriksisse koondatavate finantssuhtarvude arvutamiseks vajalike kvantitatiivsete lähtenäitajate valikust. Kui eesmärk on anda hinnang ettevõtte tegevuse üldisele tõhususele, tuleks analüüsiga hõlmata bilansi ja kasumiaruande kõik olulisemad näitajad. Majanduslik efektiivsus kujuneb nende koostoimel. Järjekorra määramisel tuleks alustada ettevõtte väljund- ehk tulemusnäitajatest nende lõplikkuse astmest lähtudes ning lõpetada sisendnäitajatega nende esialgsuse astet arvesse võttes. (Vensel 1997, 50–52)

Joonis 1. Näitajate järjekorra määramine
Allikas: Alver & Siimann (2015)

Efektiivsusmaatriksile tuginedes saab mitmekülgse ja vastastikku seostatud pildi kõigi tegurite toimest. Maatriks sisaldab kahesuguseid elemente, millest ühtede väärtus efektiivsuse tõustes suureneb ja teiste väärtust väheneb. Seetõttu on maatriksit otstarbekas käsitleda korrastatud kujul – koondades üht laadi elemendid diagonaali ühele poolele. (Mereste 1986, 37) Maatriksi peadiagonaalist vasakule jääv osa moodustabki kolmnurkse efektiivsusmaatriksi, mille elemendid on ettevõtte tegevuse tulemuste efektiivsuse erinevaid aspekte iseloomustavad finantsuhtarvud. (Vensel 1997, 56)

Kui maatriksi kõik diagonaalialused elemendid on mingil aastal tegelikult kasvanud, st kui nende kasvuindeksid on suuremad kui 1,0, siis on sel aastal tegemist majandustegevuse efektiivsuse üldise ehk disproportsioonideta tõusuga. Kui mõne diagonaalialuse elemendi indeks on väiksem kui 1,0, on selle elemendi mõjul efektiivsus alanenud – st selle elemendi puhul võib majandustegevuse efektiivsuse üldises tõusus täheldada teatavaid disproportsioone.

Maatrikskontseptsiooni alusel on võimalik leida sünteetiline efektiivsusindeks, mis peegeldab ettevõtte kui terviku üldist efektiivsust: kolmnurkses efektiivsusmaatriksis olevate kasvuindeksite põhjal arvutatakse nende keskmine (Mereste 1986). Kui tegemist on analüüsiga, mis hõlmab kahte võrreldavat ajaperioodi, lisatakse ka ajaindeks (Vensel 1997, 72).

Ettevõtete edukusedetabeli koostamiseks on tarvis valida näitajad ja neid analüüsida. Levinud on analüüs suhtarvude baasil. See aitab paremini tõlgendada finantsaruannetes olevaid näitajaid, vähendada ettevõtete suuruse erinevuse mõju, tõstab esile tähtsamad näitajad. Sellel analüüsimismeetodil on ka puuduseid. Ettevõtted tegutsevad eri valdkondades, mistõttu on tegevusalad reguleeritud erinevalt. Raamatupidamisjuhendid lubavad finantsaruannete koostamisel kasutada mitmesuguseid arvestusviise (näiteks varude ja depretsatsiooni arvestamisel). See mõjutab finantsaruannete struktuuri, mistõttu ei pruugi ettevõtete suhtarvud võrreldavad. (Obaidullah 2018)

Suhtarvanalüüs peegeldab küll ettevõtte majandustegevuse eri külgi, kuid ei kajasta ettevõtet kui tervikut, sest suhtarvude analüüsimisel iseloomustatakse ainult üksikuid suhtarve. Tähelepanuta jäetakse asjaolu, et ettevõtte on tervik, mis koosneb mitmesugustest väiksematest üksustest, kellel on oluline roll ettevõtte toimimisel ning efektiivsusel. Üksuste koostoimel tekib sünergia, mis on ettevõtte kui terviku aluseks. Seetõttu peaks analüüsiga kaasnema ka süntees.

Süntheetilise efektiivsusindeksi on ettevõtte üldine (süntheesitud) efektiivsusnäitaja, mis tugineb induktiivsel lähenemisel. Kui uurida efektiivsusmaatriksit põhjalikumalt, siis on võimalik eraldi analüüsida seal olevaid kvalitatiivseid näitajaid – suhtarve. Maatriks kajastab kõiki kasvuindeksite ebanormaalseid hälvimisi ning aitab ettevõtte juhtkonnal nendele näitajatele tähelepanu pöörata. Süntheetilise efektiivsusindeksi eelis on, et see hõlmab seostatult kõiki efektiivsusmaatriksis olevaid suhtarve, sest arvatud on nende keskmine. Nii on võimalik määrata ettevõtte kui terviku üldist efektiivsust, sest arvesse võetakse kõigi kvalitatiivsete näitajate muutumine.

Käesoleval ajal tegeldakse Tallinna Tehnikaülikoolis sidusanalüüsi kasutusvõimaluste uurimisega turumajanduse tingimustes. Metoodikat on kasutatud nii bakalaureuse-, magistri- kui ka doktoritöodes. Emilia Startseva (2016) kaitses 2016. aastal doktoritöö teemal „Majandusüksuse majandusliku tegevuse sidusanalüüs ja efektiivsuse hindamine“. Ilmunud on teadusartikleid ja tegeldud sidusanalüüsi metoodika tutvustamisega rahvusvahelistel teaduskonverentsidel (Alver, Startseva 2011; Alver, Startseva 2013; Alver, Siimann 2015; Alver, Alver 2016).

2.2. Edetabeli Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ ja Konkurentsivõime edetabeli „Suurettevõtted 2017“ võrdlus

Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ pidulik auhinnagala toimus 26. oktoobril ning EAS-i korraldatava ettevõtluskonkursi gala toimus 5. oktoobril.

Konkurentsivõime edetabel „Suurettevõtted 2017“ hõlmab mitmesuguseid valdkondi, mistõttu sarnaneb Äripäev TOP100-ga. EAS-i edetabelis on 83 ettevõtet, kelle hulgas on nii börsiettevõtteid kui ka vähem tuntud ettevõtteid. Kõiki neid on analüüsitud üheksa näitaja põhjal ning iga näitaja alusel saab ettevõtteid eraldi järjestada.

Edetabelist (vt lisa 1) on näha, et 2017. aasta esikoht kuulub börsil noteeritud ettevõttele Tallink Grupp AS. Kui vaadata Tallinki üksikuid näitajaid, siis kaks näitajat (müügitulu ja investeeringud) on absoluutselt parimad ning kaks näitajat (puhaskasum ja lisandväärtus) on teisel kohal. Puhaskasumi muutuse ning omakapitali rentaabluuse poolest on Tallink aga viimaste seas. Kui võrrelda Tallinki teise koha saanud Swedbankiga, võib märgata, et üksiknäitajatest on Tallinkil paremad ainult kaks – müügitulu ja investeeringud.

Nagu eelpool juba mainitud, on suurim müügitulu Tallinkil – 937,805 mln eurot. Müügitulu poolest kuulub teine koht Tallinna Kaubamajale, kelle vastav näitaja on 598,414 mln eurot. Esimese ja teise koha erinevus on ligikaudu 1,5-kordne. AS Mainor Ülemiste müügitulu on kõige väiksem – 5,729 tuhat eurot ehk erinevus Tallinkiga on ligikaudu 164-kordne.

Kui vaadelda puhaskasumi näitajaid, siis suurim puhaskasum on AS Swedbankil – 191,4 mln eurot. Teise koha omanikul Tallinkil on see näitaja 43,635 mln eurot ehk erinevus on ligikaudu 4,4-kordne. Puhaskasum moodustab Tallinki müügitulust 4,6% ning Swedbankil 54%. Suur erinevus on üldkokkuvõttes üheksandal kohal oleval Orlen Eesti OÜ-l, kelle puhaskasum moodustab vaid 0,5% müügitulust. Orlen Eesti tegeleb mootorkütuste hulgikaubandusega. Huvitav on veel märkida, et üldkokkuvõttes viiendal kohal olev kinnisvaraarendusfirma Mainor Ülemiste on ainuke ettevõtte, kelle puhaskasum on suurem kui müügitulu.

Puhaskasumi kasvutempo on kõige suurem Nordecon AS-il, kelle näitaja on 2260,3%! Järgmisel kohal on 584,8 protsendiga Balti Spoon, kes üldkokkuvõttes on 70. kohal. Esimene ja teine koht erinevad ligikaudu 3,9 korda. Tallinkil on see näitaja kõigest 73,7%, st võrreldes eelmise aastaga on puhaskasum vähenenud 26,3% võrra.

Kui omavahel võrrelda omakapitali rentaabluse (ROE) näitajaid, siis ka seal võib leida suuri erinevusi. Suurim ROE on üldkokkuvõttes 40. kohal oleval Premia Tallinna Külmhoonel – 129,2%. Ligikaudu 2 korda on väiksem järgmise koha ROE. Tallinki omakapitali rentaablus on 5,3%, mis annab alles 72. koha.

Pea 9-kordset erinevust võib täheldada näitaja „tootlikkus ühe töötaja kohta“ esimese ja teise koha omaniku vahel. Selle näitajaga on esimesel kohal Orlen Eesti, kelle vastav näitaja on 22,055 mln eurot! Teise koha näitaja on 2,473 mln eurot. Seda näitajat mõjutab eelkõige töötajate arv, mistõttu on üldkokkuvõttes esimesel kohal olev suurettevõtte Tallink selle näitajaga alles 56. kohal.

Vaadates edetabeli viimast veergu, on näha, et üldkokkuvõttes esimesel kohal olev Tallink ja teisel kohal olev Swedbank edestavad kindlalt teisi ettevõtteid. Kuna Tallinki järgi võrreldakse teisi ettevõtteid, siis Tallinkile kuuluv parim tulemus on võrdsustatud 100 protsendiga. Üldkokkuvõttes moodustavad Swedbanki näitajad 93,1% Tallinki näitajatest ning kolmandal kohal oleval E.L.L Kinnisvara 70,8%. Kohad 4 kuni 11 jäävad vahemikku 67,5–60,4% ehk 7,1% sisse.

EAS koostab konkurentsivõime edetabeleid 11 kategoorias. Lisaks kategooriale „Suurettevõtted“, on Tallink esindatud kategoorias „Turismisettevõtted“. Turismisettevõtete edetabelis saavutas Tallink ülekaaluka esikoha, teine koht moodustas Tallinki näitajatest kõigest 48%. Arusaamatuks jääb, miks Tallink liigitati sellesse kategooriasse, sest ettevõtte peamine tegevusala on meretransport (reisijate- ja kaubavedu)³ ning nii suured näitajad nagu Tallinkil pole turismisettevõtete tegevusalale iseloomulikud.

Äripäev TOP100 Eesti edukamate ettevõtete edetabel (vt lisa 2) on esindatud saja ettevõttega. Metoodika kohta on märgitud, et ettevõtteid järjestatakse kuue näitaja põhisel, kuid edetabelis on kuuest näitajast toodud vaid kaks, mistõttu ei saa sealseid erisusi nii põhjalikult käsitleda.

Olympic Entertainment Group, kes on Äripäeva edetabelis esimesel kohal, on Eesti Konkurentsivõimeliste suurettevõtete edetabelis alles 10. kohal. Äripäeva edetabeli esikümnest on EAS-i koostatavas edetabelis lisaks Olympicule esindatud ainult Wendre AS, kes Äripäev TOP100-s sai kuuenda koha, aga Konkurentsivõime edetabelis on alles 61. kohal. AS Swedbank, kes pälvis Konkurentsivõime edetabelis teise koha ning E.L.L Kinnisvara, kes oli kolmas, olid Äripäeva edetabelis vastavalt 76. ja 87. kohal. Tallink, kes on 2017. aasta kõige konkurentsivõimelisem ettevõtte, pole Äripäev TOP100 Eesti edukamate ettevõtete edetabelis esindatud. Ettevõtteid, kelle paremusjärjestus edetabelites oluliselt erineb, on veelgi. Näiteks EAS-i edetabelis on 7. kohal Silberauto ja 10. kohal Olympic, kuid Äripäeva koostatud edetabelis on Olympic Silberautost eespool. Olympic on Äripäeva järgi Eesti edukaim ettevõtte, kuid Silberauto on alles 21. kohal.

Kui võrrelda 2017. aasta Eesti Konkurentsivõime edetabelit sama aasta Äripäev TOP100-ga, siis 29 ettevõtet on esindatud mõlemas edetabelis. Mõlemad edetabelid on koostatud oktoobrikuus, mistõttu peaksid ühesuguste näitajate (müügitulu) arvväärtused omavahel ühtima, sest kasutatud on samade aastate finantsaruandeid. Lähemal vaatlemisel võib märgata, et edetabelites kasutatavad ühesugused lähteandmed kohati ei klapi. Näiteks on Olympicu 2016. aasta müügitulu Äripäeva TOP-is 175,998 miljonit eurot, aga Konkurentsivõime edetabelis 205,138 miljonit eurot. Kui vaadata Olympicu 2016. aasta finantsaruandeid, siis on seal müügitulu (neto müügitulud ja muud äritulud kokku) hoopis 172,092 miljonit eurot. Äripäev on Olympicu müügituluks võtnud konsolideeritud kasumiaruande esimese rea „hasartmängutulud“, mis tõepoolest on 175,998

³ Konsolideeritud majandusaasta aruandes märgitud tegevusala.

miljonit eurot. Äripäev on jätnud arvestamata ettevõtte erisuse – lisaks hasartmängudele on Olympicu tuluallikaks baariteenused ning tulu arvestamisel peab maha arvama ka hasartmängumaksud. Arusaamatuks jääb Konkurentsivõime edetabelis kajastatud müügitulu, mis on ligikaudu 20 miljoni võrra suurem kui ettevõtte tegelik tulu.

Ka LHV 2016. aasta müügitulus on erinevus – TOP100-s on müügitulu 49,162 miljonit eurot, aga EAS-i koostatud edetabelis on see näitaja 58,450 eurot. Kui vaadata LHV 2016. aasta finantsaruandeid, siis konsolideeritud kasumiaruandest (vt lisa 3) on näha, et ettevõtte müügitulu (neto intressitulu + neto teenustasutulu + netokasum finantsvaradelt + muud tulud – muud kulud) on 50,558 miljonit eurot. Äripäeva TOP-is on LHV müügitulu kajastatud neto intressitulu ja neto teenustasutulu summana. Arvesse pole võetud netokasumit finantsvaradelt, muid tulusid ega kulusid. EAS-i edetabelis on LHV müügitulu leitud intressitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu summana. Arvestamata on jäänud eelpool mainitud näitajad. 2015. aastal on Äripäev TOP100 koostamisel LHV müügituluks võtnud ainult intressitulu, mistõttu pole 2017. aasta edetabel võrreldav 2016. aasta edetabeliga. Arusaamatuks jääb, miks Äripäev on LHV panga puhul aluseks võetud näitajaid muutnud.

Kui vaadata lähemalt Swedbanki müügitulu (vt lisa 5), siis klapib see mõlemas edetabelis (lisa 1 ja lisa 2). Ilmselt on põhjus selles, et Swedbanki konsolideeritud kasumiaruandes on rida „tulud kokku“, kuid LHV finantsaruannetes tuli ettevõtte müügitulu arvutada.

Mõlema edetabeli põhjalikumal analüüsimisel võib märgata ebaloogilisusi ning arusaamatusi, mistõttu on ettevõtteid raske omavahel võrrelda. Ettevõtteid on küll hinnatud samade kriteeriumite alusel, kuid pole arvestatud ettevõtete tegevusvaldkonnast, suurusest jms tingitud erisusi⁴. Näiteks, kui järjestada ettevõtteid müügitulu või investeeringute järgi, on suurematel ettevõtetel eelis.

2.3. Efektiivsusmaatriksite koostamise alused

Huvitav on võrrelda Äripäev TOP100 Eesti edukamate ettevõtete edetabelit ja Konkurentsivõime edetabelit efektiivsusmaatriksi alusel. Autor on koostanud kaks võtmemaatriksit. Maatriksite koostamisel kasutatakse kvantitatiivseid lähteandmeid, mis pärinevad nii kasumiaruandest kui ka

⁴ Olgu märgitud, et Ettevõtete Konkurentsivõime edetabeli koostamise juhistes märgitud ühismõõtsustamine (standardiseerimine) ei kõrvalda mainitud erisuste mõju.

bilansist. Esimese maatriksi puhul kasutatakse järgmisi lähteandmeid: puhaskasum, ärikasum, müügitulu ja vara kogumaksumus (vt tabel 5).

Tabel 5. Nelja lähtenäitajaga võtmemaatriks

Näitaja	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Ärikasum}}$	X		
Müügitulu	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Müügitulu}}$	$\frac{\text{Ärikasum}}{\text{Müügitulu}}$	X	
Vara	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Vara}}$	$\frac{\text{Ärikasum}}{\text{Vara}}$	$\frac{\text{Müügitulu}}{\text{Vara}}$	X

Allikas: Autori koostatud

Neid näitajaid on kasutatud TOP100 edetabeli koostamisel. Teise võtmemaatriksi puhul kasutatakse järgmisi lähtenäitajaid: puhaskasum, müügitulu, tööjõukulu (sh maksud), omakapital, vara kogumaksumus ning töötajate arv (vt tabel 6).

Tabel 6. Kuue lähtenäitajaga võtmemaatriks

Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Müügitulu}}$	X				
Tööjõukulu	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Tööjõukulu}}$	$\frac{\text{Müügitulu}}{\text{Tööjõukulu}}$	X			
Omakapital	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Omakapital}}$	$\frac{\text{Müügitulu}}{\text{Omakapital}}$	$\frac{\text{Tööjõukulu}}{\text{Omakapital}}$	X		
Vara	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Vara}}$	$\frac{\text{Müügitulu}}{\text{Vara}}$	$\frac{\text{Tööjõukulu}}{\text{Vara}}$	$\frac{\text{Omakapital}}{\text{Vara}}$	X	
Töötajate arv	$\frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Töötajate arv}}$	$\frac{\text{Müügitulu}}{\text{Töötajate arv}}$	$\frac{\text{Tööjõukulu}}{\text{Töötajate arv}}$	$\frac{\text{Omakapital}}{\text{Töötajate arv}}$	$\frac{\text{Vara}}{\text{Töötajate arv}}$	X

Allikas: Autori koostatud

Mainitud näitajaid on kasutatud Konkurentsivõime edetabeli koostamisel. Kuna kasumiaruanne on perioodiaruanne, bilanss on aga koostatud majandusaasta lõppkuupäeva seisuga, siis pole nende andmed omavahel võrreldavad. Selleks, et andmed võrreldavaks muuta, arvutas autor nii vara kogumaksumuse kui ka omakapitali puhul aasta keskmise, kasutades bilansi algus- ja lõppkuupäeva seisu. Lähteandmete järjekord maatriksis on määratud lähtudes tulemusnäitajate lõplikkusest.

Sidusanalüüsi tegemiseks ja sünteetilise efektiivsusindeksi arvutamiseks on iga analüüsitava ettevõtte jaoks koostatud kvantitatiivsete lähtenäitajate põhjal kaks võtmemaatriksit – viimase majandusaasta (2016) kohta ja sellele eelnenud majandusaasta (2015) kohta. Nende maatriksite põhjal moodustatakse kolmas maatriks, mille elementideks on viimase majandusaasta (2016) ja sellele eelnenud majandusaasta (2015) maatriksites olevate vastavate kvalitatiivsete näitavude jagatised, mis on tegelikult kvalitatiivsete näitajate kasvuindeksid (kasvutempod). Selliseid maatrikskolmikuid on iga analüüsitava ettevõtte kohta kaks – nelja ja kuue lähtenäitajaga. Koostatud maatriksid ning lähteandmed on toodud lisades 3–10.

Autor on valinud edasiseks analüüsimiseks neli ettevõtet: AS Tallink Grupp, Swedbank AS, Olympic Entertainment Group AS ning AS LHV Group. Viimased kolm ettevõtet olid 2017. aastal esindatud nii Konkurentsivõime edetabelis „Suurettevõtted“ kui ka Äripäev TOP100 Eesti edukamad ettevõtted. Tallink saavutas Konkurentsivõime edetabelis suure ülekaaluga esikoha, kuid ei olnud ära märgitud Äripäev TOP100 edetabelis. Lisaks on iga ettevõtte majandusaasta finantsaruanded internetis vabalt kätte saadavad.

2.4. Ettevõtete sidusanalüüs

Tabelis 4 on esitatud koond analüüsitud ettevõtetest. Toodud on iga ettevõtte koht Äripäev TOP100 edetabelis ning Konkurentsivõime edetabelis „Suurettevõtted“. Leitud on sünteetiline efektiivsusindeks nii nelja lähtenäitajaga kui ka kuue lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksi põhjal⁵. Koostatud efektiivsusmaatriksid on toodud lisas 7.

⁵ Olgu veelkord rõhutatud, et nelja elemendiga efektiivsusmaatriksi lähtenäitajad on olulised Äripäev TOP100 edetabeli koostamisel, kuue elemendiga efektiivsusmaatriksi lähtenäitajad aga Konkurentsivõime edetabeli koostamisel

Tabel 7. Ettevõtete võrdlustabel

Ettevõte	Süntheetiline efektiivsusindeks 4 lähtenäitaja baasil	Süntheetiline efektiivsusindeks 6 lähtenäitaja baasil	Koht Äripäeva TOP100 edetabelis	Koht Konkurentsivõime edetabelis "Suurettevõtted"
Swedbank AS	1,439	1,310	76	2
Olympic Entertainment Group AS	1,036	1,119	1	10
AS LHV Group	1,033	1,047	26	15
AS Tallink Grupp	0,833	0,904	-	1

Allikas: autori koostatud lisades 1, 2, 7, 8, 9 ja 10 olevate andmete põhjal

Tabelist 7 on näha, et 2017. aasta EAS-i edetabeli võitja Tallinki süntheetiline efektiivsusindeks on mõlemal juhul madalam kui 1, mis näitab, et tegu on efektiivsuse üldise langusega. Kui omavahel võrrelda nelja ja kuue lähtenäitaja baasil koostatud efektiivsusmaatrikseid, siis võib märgata, et kuue lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksi põhjal leitud süntheetiline efektiivsusindeks on 0,071 võrra suurem kui nelja lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksi põhjal leitud süntheetiline efektiivsusindeks. Kui järjestada ettevõtted süntheetilise efektiivsusindeksi alusel, siis on Tallink vaadeldavate ettevõtete seas mõlemal juhul viimasel kohal. Kui vaadata efektiivsusmaatriksit (vt lisa 7), võib märgata, et kõige madalamad on need näitajad, mis on seotud puhaskasumiga. 2016. aasta koondkasumi aruande (vt lisa 4) põhjal võib arvutada, et aruandeaastal on müügitulu vähenenud 0,78%, kuid puhaskasum on vähenenud ligikaudu 25,34%. Puhaskasumi suur vähenemine on tingitud asjaolust, et müügitulu on võrreldes eelnenud aastaga vähenenud, kuid kulud, mis on seotud müüdüd kaupade ja teenustega, müügiga, turundusega ning haldusega, on suurenenud. Tegevusaruandest võib lugeda, et 2016. aastal suurenes küll reisijate arv 5,4%, kuid tulu mõjutas kõige rohkem prahtimistegevus, sest prahiti välja vähem laevu kui eelneval aastal. Prahtimistegevus on suurema kasumlikkusega kui liinitegevus ning lisanduvale liinitegevusele suurenevad laevade haldamisega seotud kulud. Lisaks kasvas ettevõtte keskmine töötajate arv ligikaudu 4,8 protsenti, mistõttu suurenes tööjõukulu.

Kõige väiksem vahe süntheetiliste efektiivsusindeksite vahel on LHV-l, kelle efektiivsusindeksite erinevus on kõigest 0,014. Kui vaadata efektiivsusmaatrikseid (vt lisa 8), võib märgata, et mõlemas on mõned osaindeksid väiksemad kui 1, mis tähendab efektiivsuse langust. Nelja lähtenäitajaga

efektiivsusmaatriksis on puhaskasumiga seotud suhtarvud väiksemad kui 1 ning kuue lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksis on lisaks puhaskasumiga seotud suhtarvudele, eelkõige omakapitaliga seotud suhtarvud väiksemad kui 1. 2016. aasta konsolideeritud bilansi (lisa 3) põhjal võib arvutada, et LHV bilansimaht on suurenenud ligikaudu 23,6 protsenti. Passiva poolel on omakapital kasvanud 1,46 korda. See on tingitud asjaolust, et 2016. aasta mais toimus aktsiaemissioon ning Tallinna Börsil noteeriti LHV aktsiad. Kui vaadata 2016. aasta konsolideeritud kasumiaruannet, siis võib välja arvutada, et võrreldes eelnenud aastaga on nii müügitulu kui ka puhaskasum suurenenud ligikaudu 30 protsenti. 2016. aastal lisandusid LHV teenustele ettevõtetele suunatud mikro- ning kodulaenu. Lisaks pöörati tähelepanu eelkõige uute klientide kaasamisele – aasta jooksul suurenes klientide arv 31 tuhande võrra. Kõik eelnev on kaasa aidanud müügitulu suurenemisele, mis omakorda mõjutab ettevõtte puhaskasumit.

Olympic Entertainment Groupi puhul on nelja lähtenäitaja baasil arvatud sünteetiline efektiivsusindeks praktiliselt sama mis LHV-l, kuid kuue lähtenäitaja puhul on efektiivsusindeks võrreldes LHV-ga märgatavalt suurem. Kui vaadata efektiivsusmaatrikseid lisast 9 siis võib märgata, et mõlemas efektiivsusmaatriksis on kaks suhtarvu väiksemad kui 1. Nii nelja kui ka kuue elemendiga efektiivsusmaatriksis on puhaskasumiga seotud suhtarvud väiksemad kui 1, mistõttu tuleb lähemalt uurida puhaskasumi muutumist. 2016. aasta konsolideeritud koondkasumiaruandest (vt lisa 6) selgub, et enim mõjutas perioodi puhaskasumit „lõpetatud tegevusvaldkondade perioodi puhaskasum (-kahjum)“. Aruandeaastal lõpetati tegevus Valgevenes ning ajutiselt ka Poolas. Valgevenes oli ärikahjum 1,5 mln eurot ning kontsern on teatanud väljumisest Valgevene hasartmänguturul seoses makromajanduslikust olukorrast tingitud ebaefektiivsele juhtimisele, millega kaasneb madal kasumlikkus. Poolas oli 7,8 miljoni suurune ärikahjum, mis oli tingitud firmaväärtuse ja vara allahindamisest seoses aktiivse äritegevuse külmutamisega. Aktiivse äritegevuse külmutamise peamine eesmärk on jooksvate kulude viimine miinimumini, kuid tulevikus on kontsern endiselt huvitatud Poola turul tegevuse jätkamisest.

Vaadeldud ettevõtetest on kõige suurem sünteetiline efektiivsusindeks Swedbankil, kuid tegu on ainukese ettevõttega, kellel nelja lähtenäitaja põhine sünteetiline efektiivsusindeks on suurem kuue lähtenäitaja põhise efektiivsusindeksist. Kui vaadata efektiivsusmaatrikseid lisast 10, võib märgata suurt varieeruvust suhtarvude vahel. Kõik puhaskasumiga seotud näitajad on suuremad kui 2 ehk tegu on anomaaliaga. Muud näitajad on nelja lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksis väiksemad kui 1 ning kuue lähtenäitajaga efektiivsusmaatriksis on viis näitajat väiksemad kui 1 ja viis näitajat suuremad kui 1. 2016. aastal suurenes puhaskasum ligikaudu 2,2 korda. Puhaskasumi

suurenemine oli tingitud tulumaksukulu vähenemisest – ettevõtte tasus 2015. aastal seoses erakorralise dividendimaksega täiendavalt 100 mln eurot tulumaksu (vt lisa 5). Omakapitaliga seotud näitajad on väiksemad kui 0,9. Konsolideeritud bilansi (lisa 5) analüüsimisel selgus, et keskmine omakapital vähenes 10,9% võrra, kuid keskmine vara suurenes 4,8% võrra. Omakapitali vähenemine on seotud eelkõige dividendide maksmisega.

2.5. Järeldused ja ettepanekud

Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ hindab ettevõtteid kuue majandusnäitaja põhjal. Need leitakse nelja lähtenäitaja (puhaskasum, ärikasum, müügitulu ja vara kogumaksumus) kasutamisel. Edetabelis on toodud neli näitajat (ärikasum, müügitulu, ärikasum töötaja kohta, müügitulu töötaja kohta), millest ainult kaks (müügitulu ja ärikasum) kuuluvad hindamisele. Ülejäänud kaks on edetabelis illustratiivsel eesmärgil, mistõttu pole edetabel terviklik ega analüüsiv. Neljast lähtenäitajast kolm (puhaskasum, ärikasum, müügitulu) on tulemusnäitajad ning üks (vara kogumaksumus) on ressurs. Ettevõtete hindamisel pole arvestatud kulusid, mis on olulised müügitulu teenimisel. Lisaks pole edetabelite koostamisel tähelepanu pööratud ettevõtete suurusele ja tegevusvaldkondade erinevusele, mis mõjutavad majandusnäitajaid oluliselt. Samuti ei võta kasutatav meetoodika arvesse majandustegevuses esinevaid disproportsioone.

Konkurentsivõime edetabeli „Suurettevõtted 2017“ koostamisel on aluseks võetud kuus lähtenäitajat: puhaskasum, müügitulu, töötajate arv, tööjõukulu, investeringud varasse ning omakapitali rentaablus. Edetabelis on toodud kõik kvantitatiivsed lähtenäitajad ning nende põhjal arvutatud kvalitatiivsed näitajad, mistõttu on tabel analüüsiv. Eelpool mainitud näitajad hõlmavad nii ressursse, kulusi kui ka tulemusnäitajaid. Kuid hindamisel kasutatav puhaskasum ei ole kuigi hea näitaja, sest puhaskasumi muutus on seotud dividendidelt makstava tulumaksuga. Seetõttu on eelis ettevõtetel, kes ei maksa vaadeldaval aastal dividende. Konkurentsivõime edetabeleid koostatakse 11 kategoorias, mis hõlmavad mitmesuguseid tegevusalasid. Paraku pole ettevõtteid liigitatud õigesti, mistõttu on edetabelid ebakorrektselt koostatud.

Jaotis 2.2. keskendus Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ ja Konkurentsivõime edetabeli „Suurettevõtted 2017“ võrdlusele. Edetabelite põhjalikumal uurimisel selgus, et need olid koostatud ebakorrektselt. Nimelt erinesid edetabelites kasutatavad ühesugused lähteandmed. Samuti polnud Äripäev TOP100-s Konkurentsivõime edetabeli üldvõitjat. Mõlemas edetabelis oli

hindamisel kasutatud müügitulu, kasumit ning vara kogumaksumust, kuid nende majandusnäitajate alusel on ettevõtete järjestamine subjektiivne, sest suurematel ettevõtetel on eelis.

Nagu eelpool mainitud, erinesid edetabelites kasutatavad ühesugused lähteandmed (müügitulu). Põhjus võib olla ebakorrektselt koostatud finantsaruannetes. Näiteks LHV 2016. aasta konsolideeritud kasumiaruandes puudub kirje „tulud kokku“, kuid Swedbankil on see rida olemas. See võib olla üks põhjus, miks erines LHV müügitulu kahes edetabelis: pankadel arvestatakse müügitulu teisiti kui teistel ettevõtetel ning edetabelite koostajad ei pruukinud sellele tähelepanu pöörata. Lisaks ei kasutatud terminit ärikasum: Swedbankil oli ärikasumi asemel kirje tegevuskasum ning Tallinkil kasum äritegevusest.

Efektiivsusmaatriksi koostamisel lähtus autor Äripäev TOP100 ja Konkurentsivõime edetabeli lähtenäitajatest. Maatriksi abil saab valitud perioodil võrrelda ettevõtte majanduslikku efektiivsust nii iseenda kui ka teiste ettevõtetega – sünteetilise efektiivsusindeksi abil. Sünteetilise efektiivsusindeksi kasutamine võimaldab vähendada ettevõtete suuruse ja tegevusvaldkondade erinevuse mõju võrreldavatele majandusnäitajatele. Kvalitatiivsed näitajad leitakse aga kvantitatiivsete lähtenäitajate baasil ning valida saab mitmesugustest lähtenäitajatest.

Autori ettepanekud on:

- 1) Võtta ettevõtete paremusjärjestuse määramisel aluseks kõige olulisemad kvantitatiivsed majandusnäitajad;
- 2) Kasutada paremusjärjestuse määramisel akadeemik Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit, mis leitakse iga ettevõtte puhul tema viimase majandusaasta aruande andmete võrdlemisel eelmise majandusaasta aruande andmetega;
- 3) Reastada ettevõtted sünteetilise efektiivsusindeksi kahanemise järjekorras.

Majandusliku efektiivsuse maatriksi põhjalikumal analüüsimisel on võimalik leida kasvuindeksite ebanormaalsed hälvimised. Nii saab pöörata tähelepanu nendele näitajatele ning vajadusel võtta meetmed hälvete kõrvaldamiseks.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine ja paremusjärjestuse määramine ning kas on mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste efektiivsusmaatriksit.

Ettevõtluse edetabelite koostamine on motiveeriv mitte ainult ettevõtetele, vaid kogu riigile. Eestis on edetabeleid koostatud juba aastast 1993. Edetabeleid koostavad majandusajaleht Äripäev, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja ajaleht Postimees. Edetabelite koostamisel ja ettevõtete hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodikaid. Kuna peamised näitajad, mida arvesse võetakse, on müügitulu ja kasum, siis on eelis suurematel ettevõtetel.

Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ hindab ettevõtteid kuue majandusnäitaja põhjal. Need leitakse nelja lähtenäitaja (puhaskasum, ärikasum, müügitulu ja vara kogumaksumus) kasutamisel. Edetabelis on toodud neli näitajat (ärikasum, müügitulu, ärikasum töötaja kohta, müügitulu töötaja kohta), millest ainult kaks (müügitulu ja ärikasum) kuuluvad hindamisele. Ülejäänud kaks on edetabelis illustratiivsel eesmärgil, mistõttu pole edetabel terviklik ega analüüsiv. Neljast lähtenäitajast kolm (puhaskasum, ärikasum, müügitulu) on tulemusnäitajad ning üks (vara kogumaksumus) on ressurss. Ettevõtete hindamisel pole arvestatud kulusid, mis on olulised müügitulu teenimisel. Lisaks pole edetabelite koostamisel tähelepanu pööratud ettevõtete suurusele ja tegevusvaldkondadele, mis mõjutavad oluliselt majandusnäitajaid. Samuti ei võta kasutatav meetodika arvesse majandustegevuses esinevaid disproportsioone.

Konkurentsivõime edetabeli „Suurettevõtted 2017“ koostamisel on aluseks võetud kuus lähtenäitajat: puhaskasum, müügitulu, töötajate arv, tööjõukulu, investeeringud varasse ning omakapitali rentaablus. Edetabelis on toodud kõik lähtenäitajad ning nende põhjal arvatud kvalitatiivsed näitajad, mistõttu on tabel analüüsiv. Eelpool mainitud näitajad hõlmavad nii ressursse, kulusi kui ka tulemusnäitajaid. Paraku pole hindamisel kasutatav puhaskasum kuigi

hea näitaja, sest puhaskasumi muutus on seotud dividendidelt makstava tulumaksuga. Seetõttu on eelis ettevõtetal, kes ei maksa vaadeldaval aastal dividende. Konkurentsivõime edetabeleid koostatakse 11 kategoorias, mis hõlmavad mitmesuguseid tegevusalasid. Paraku pole ettevõtteid sugugi alati liigitatud õigesti, mistõttu on edetabelid kohati kummalised.

Võrreldes Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“ ja Konkurentsivõime edetabelit „Suuretttevõtted 2017“, selgus, et nendes oli ebakorrektsust. Nimelt erinesid edetabelites kasutatavad ühesugused lähteandmed. Samuti polnud Äripäev TOP100-s Konkurentsivõime edetabeli üldvõitjat. Mõlemas edetabelis oli hindamisel kasutatud müügitulu, kasumit ning vara kogumaksumust, kuid nende majandusnäitajate alusel on ettevõtete järjestamine subjektiivne, sest suurematel ettevõtetal on eelis.

Nagu eelpool mainitud, erinesid edetabelites kasutatavad ühesugused lähteandmed (müügitulu). Põhjus võib olla ebakorrektselt koostatud finantsaruannetes. Näiteks LHV 2016. aasta konsolideeritud kasumiaruandes puudub kirje „tulud kokku“, kuid Swedbankil on see rida olemas. See võib olla üks põhjus, miks erines LHV müügitulu kahes edetabelis: pankadel arvestatakse müügitulu teisiti kui teistel ettevõtetal, kuid edetabelite koostajad ei pruukinud sellele tähelepanu pöörata. Lisaks kasutati erinevalt terminit ärikasum. Swedbankil oli ärikasumi asemel kirje tegevuskasum ning Tallinkil kasum äritegevusest.

Sidusanalüüsi efektiivsusmaatriksi koostamisel lähtus autor Äripäev TOP100 ja Konkurentsivõime edetabeli lähtenäitajatest. Maatriksi abil saab valitud perioodil võrrelda ettevõtte majanduslikku efektiivsust nii iseenda kui ka teiste ettevõtetalga, kasutades sünteetilist efektiivsusindeksit. Sünteetilise efektiivsusindeksi kasutamisel väheneb ettevõtte tegevusvaldkonnast tingitud erisus, sest arvutamiseks kasutatakse kvalitatiivseid näitajaid. Majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitlus hõlmab seostatult ettevõtte tegevuse kõiki külgi.

Autori ettepanekud on:

- 1) Võtta ettevõtetalte paremusjärjestuse määramisel aluseks kõige olulisemad kvantitatiivsed majandusnäitajad;
- 2) Kasutada paremusjärjestuse määramisel akadeemik Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit, mis leitakse iga ettevõtte puhul tema viimase majandusaasta aruande andmete võrdlemisel eelmise majandusaasta aruande andmetega;
- 3) Reastada ettevõtted sünteetilise efektiivsusindeksi kahanemise järjekorras.

SUMMARY

THE LISTS OF ESTONIAN MOST SUCCESSFUL COMPANIES (ANALYTICAL ASPECT)

Tähti Alver

Competition is a driving force that develops efficiency, innovation and quality. To measure companies, it is necessary to make lists. Rankings highlight successful businesses and set them as an example for others. Top companies have the opportunity to receive public's trust and the weaker one's can set new and higher goals.

The list of world's most successful companies was first published over 50 years ago. In Estonia, the first list of most successful companies appeared in Äripäev, in 1993. Moreover, in 1996, another competition "Entrepreneurship Award" was introduced in Estonia by Enterprise Estonia and in 2003, the Estonian Companies' Competitiveness Ranking was initiated by the Estonian Chamber of Commerce and Industry. Different indicators have been used to rank companies – sales revenue, operating profit, net profit, labour costs, assets, equity etc. Since the main indicators that are taken into account are sales and profits, the larger companies have an advantage over the smaller companies.

Äripäev TOP100 "Estonia's Most Successful Companies" evaluates companies based on four business indicators: net profit, operating profit, sales revenue and assets. Äripäev uses these indicators to calculate the change in operating profit and sales revenue, also operating profit margin and return on assets. The methodology of Äripäev does not include costs that are relevant to earn the sales revenue. In addition, the TOP100 does not take into account areas of activity, nor the size of businesses.

The Estonian Companies' Competitiveness Ranking is based on six indicators: net profit, sales revenue, the number of employees, labour costs, investment in assets and return on equity. Mentioned indicators include resources, costs and performance. Unfortunately, net profit that is used in the valuation is not the best indicator for ranking companies. Since changes in the net profit are influenced by income tax, it will give advantage to companies that do not pay dividends. The Competitiveness Ranking covers a wide range of activities – it is compiled in 11 categories. Unfortunately, in some cases the companies have not been categorized correctly and therefore, the lists are invalid.

The efficiency matrix and the overall performance efficiency indicator (OPEI) was introduced by the Estonian academician Uno Mereste. The OPEI is the company's overall (synthetic) efficiency indicator, which is based on an inductive approach. The efficiency matrix reflects all abnormal deviations of the indexes and helps the company's management to pay attention to these indicators. The advantage of the overall performance indicator is that it is calculated as an average of all ratios involved in the efficiency matrix. Therefore, it is possible to determine the overall efficiency of the company as a whole, as all qualitative indicators are taken into account.

The aim of the bachelor's thesis is to scrutinize how the ranking lists of successful companies are conducted and whether it is better to use the academician Uno Mereste's efficiency matrix to value the companies. The paper consists of two chapters. The first chapter includes the theoretical part of the thesis – it gives a brief overview of the history of business lists and rankings in the world as well as in Estonia. In the second chapter, the methodology is explained and an empirical analysis is conducted. The analysis aims at comparing two Estonian business competitions, Äripäev's TOP100 "Estonian Most Successful Companies 2017" and The Estonian Companies' Competitiveness Ranking "Large Enterprises 2017", based on the efficiency matrix.

The result of the empirical analysis based on the OPEI showed that the ranking in the Äripäev TOP100 and in the Estonian Companies' Competitiveness list are different. Companies that achieved TOP places in both lists were not as efficient according to the efficiency matrix. As mentioned above, the efficiency matrix gives an opportunity to compare companies from different size and field.

For the future, the author suggests:

- 1) For ranking companies, one should consider only the most important quantitative economic indicators;
- 2) To use academician Uno Mereste's efficiency matrix and the overall performance efficiency indicator to create ranking of companies, since it gives an opportunity to compare companies from different size and field;
- 3) To rank companies in the order of the decrease of the overall performance efficiency indicator.

KASUTATUD ALLIKAD

Alver, J., & Alver, L. (2011). *Majandusarvestuse ja rahanduse: leksikon. II, M-Y*. Tartu: Deebet.

Alver, J., & Alver, L. (2016). System Integrated Approach – a New Trend in Financial Statement Analysis. *Global Conference on Business Management and Social Sciences*, 4.

Alver, J., & Siimann, P. (2015). On using an efficiency matrix in analysing profit per employee (on the basis of the Estonian SME software section). *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, t. 84, 195–215.

Alver, J., & Startseva, E. (2011). Development of Methodology for Measuring the Business Efficiency and System Integrated Analysis in Estonia: Historical Research. *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, 5, 147–159.

Alver, J., & Startseva, E. (2013). On Some Theoretical Developments and Applications of System Integrated Analysis Methodology for Evaluation of a Business Entity's Performance. *Proceedings of the Annual International Conference on Accounting and Finance*, 131–134. Bangkok: Global Science and Technology Forum.

Dullforce, A.-B. (2015). *FT 500 2015 Introduction and methodology*. Kättesaadav: <https://www.ft.com/content/1fda5794-169f-11e5-b07f-00144feabdc0>, kasutamise kuupäev: 02. november 2017.

Eesti suurim ettevõtluskonkurss ootab osalema. Ettevõtluskonkurss (2017). Kättesaadav: <http://ettevotluskonkurss.ee/eesti-suurim-ettevotluskonkurss-ootab-osalema-2/>, kasutamise kuupäev: 8. november 2017.

Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise organisatsioonilis-metoodilised juhised. Eesti Konjunkturiinstituut (2014). Kättesaadav: http://konkurents.ee/public/Ettevotete_konkurentsivoime_METOODIKA_2014.pdf, kasutamise kuupäev: 8. november 2017.

Financial Times. Encyclopedia Britannica (2017). Kättesaadav: <https://www.britannica.com/topic/Financial-Times>, kasutamise kuupäev: 02. november 2017.

Firmast. Äripäev. Kättesaadav: <http://firma.aripaev.ee/firmast/>, kasutamise kuupäev: 02. november 2017.

Forbes: Lists. Forbes (2017). Kättesaadav: <https://www.forbes.com/lists/#5c9c55b5370e>, kasutamise kuupäev: 19. oktoober 2017.

- ForbesMedia: Who We Are?* ForbesMedia (2017). Kättesaadav: <https://www.forbes.com/forbes-media/who-we-are/>, kasutamise kuupäev: 19. oktoober 2017.
- Fortune 500.* Fortune (2017a). Kättesaadav: <http://fortune.com/fortune500/list>, kasutamise kuupäev: 31. oktoober 2017.
- Fortune 500.* Investopedia (2017b). Kättesaadav: <http://www.investopedia.com/terms/f/fortune500.asp>, kasutamise kuupäev: 31. oktoober 2017.
- Gibson, C. H. (2013). *Financial Statement Analysis* 13th International ed. Canada: South-Western, Cengage Learning.
- Global Top 100 Companies.* PwC. Kättesaadav: <http://www.pwc.com/top100>, kasutamise kuupäev: 02. november 2017.
- Konkurentsivõime Edetabel 2017.* Ettevõtluskonkurss (2017). Kättesaadav: <http://ettevotluskonkurss.ee/2017/>, kasutamise kuupäev: 23. november 2017.
- Kontsernist.* Eesti Meedia (2017). Kättesaadav: <https://eestimeedia.ee/kontsernist/ajalugu>, kasutamise kuupäev: 6. november 2017.
- Lee, J. (2009). Does Size Matter in Firm Performance? Evidence from US Public Firms. *Int. J of the Economics of Business*, 16(2), 189–203.
- Majumdar, S. (1997). The Impact of Size and Age in Firm-Level Performance: some Evidence from India. *Review of Industrial Organization*, 12, 231–241.
- Mereste, U. (1986). *Kompleks-, süsteem- ja võrdlevanalüüs*. Tallinn: Tallinna Polütehniline Instituut.
- Mereste, U. (1987). *Majandusanalüüsi teooria*. Tallinn: Valgus.
- Murphy, A. (2017). *2017 Global 2000 Methodology: How We Crunch the Numbers*. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/sites/andreamurphy/2017/05/24/2017-global-2000-methodology-how-we-crunch-the-numbers/#605a1f7f61d4>, kasutamise kuupäev: 19. oktoober 2017.
- Obaidullah, J. *Advantages and Limitations of Ratio Analysis*. Kättesaadav: <https://accountingexplained.com/financial/ratios/advantages-limitations>, kasutamise kuupäev: 1. jaanuar 2018.
- Oja, T. (2017). *Eelmise aasta TOP 100: suurettevõtete käibed ja kasumid kukuvad*. Kättesaadav: <https://majandus24.postimees.ee/3892707/eelmise-aasta-top-100-suurettevotete-kaibed-ja-kasumid-kukuvad>, kasutamise kuupäev: 8. november 2017.
- Pervan, M., & Višič, J. (2012). Influence of Firm Size on its Business Success. *Croatian Operational Research Review*, 3, 213–223.

- Rankings*. Fortune (2017). Kättesaadav: <http://fortune.com/rankings/>, kasutamise kuupäev: 31. oktoober 2017.
- Sarapik, R. (2015). *TOP100: vaata Eesti kõige edukamaid firmasid*. Kättesaadav: <http://www.aripaev.ee/standardne-top/2015/11/25/top100-vaata-est-koige-edukamaid-firmasid>, kasutamise kuupäev: 02. november 2017.
- Sedelmaier, J. J. (2014). *Print*. Kättesaadav: <http://www.printmag.com/publication-design/graphics-for-a-fortune/>, kasutamise kuupäev: 30. oktoober 2017.
- Stratseva, E. (2016). *The System Integrated Analysis of Business Entity's Performance*. Tallinn: TUT Press.
- Suu, J. Äripäeva analüütik. e-kiri. 30. detsember 2017.
- Vause, B. (2009). *Guide to Analysing Companies: 5th ed*. London: The Economist
- Vensel, V. (1997). *Panga analüüs ja finantsjuhtimine I*. Tallinn: Tehnikaülikool.
- 1930s. History of Business Journalism* (2017). Kättesaadav: http://www.bizjournalismhistory.org/main_frame.htm, Kasutamise kuupäev: 30. oktoober 2017.

LISAD

Lisa 1. Konkurentsivõime edetabel „Suurettevõtted 2017“

KOHT	ETTEVÕTTED	MÜÜGITULU		MÜÜGITULU MUUTUS		PUHASKASUM		PUHASKASUMI MUUTUS		OMAKAPITALI TOOTLIKKUS		TÖÖJÕUKULU 1 TOOTAJA KOHTA KUUS		TOOTLIKKUS 1 TOOTAJA KOHTA		INVESTEERINGUD		LISANDVÄÄRTUS		% ESIMISEST (0 .. 100%)
		TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	%	KOHT	€/KUUS	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	
1	TALLINK GRUPP AS*	937 805	1	99,2	60	43 635	2	73,7	74	5,3	72	2 443	29	131	56	68 900	1	253 664	2	100,0%
2	SWEDBANK AS*	354 500	4	103,1	43	191 400	1	220,8	5	12,0	49	2 739	19	155	47	7 000	16	266 600	1	93,1%
3	E.L.L. KINNISVARA AS*	41 992	52	99,1	61	17 700	8	78,1	73	16,0	32	5 063	1	875	6	8 494	13	20 616	23	70,8%
4	TMB AS*	66 000	30	150,0	1	5 301	32	181,2	11	44,2	11	2 840	18	171	42	14 681	9	18 423	25	67,5%
5	MAINOR ÜLEMISTE AS*	5 729	83	112,7	18	6 417	25	117,1	33	7,9	60	3 025	16	337	21	15 922	7	7 034	57	67,4%
6	TALLINNA KAUBAMAJA GRUPP AS*	598 414	2	107,7	27	25 725	4	116,6	35	13,4	41	1 152	77	147	52	13 148	10	82 096	5	66,0%
7	SILBERAUTO AS*	348 332	5	134,3	3	7 703	19	193,8	8	11,0	52	2 159	35	655	9	7 193	15	21 488	21	65,5%
8	TOFTAN AS	43 113	51	101,0	48	5 400	31	98,8	57	9,2	58	2 424	30	324	25	19 286	5	9 268	47	63,0%
9	ORLEN EESTI OÜ	286 716	7	92,4	73	1 317	72	87,1	67	62,2	3	3 692	6	22 055	1			1 893	82	62,2%
10	OLYMPIC ENTERTAINMENT GROUP AS*	205 138	10	115,8	14	29 292	3	113,9	36	23,2	19	1 475	65	68	73	46 201	2	82 831	4	61,4%
11	FORTUM TARTU AS*	31 831	61	109,2	23	13 104	13	117,0	34	17,1	30	2 515	24	393	17	9 290	12	15 549	28	60,4%
12	NORDECON AS*	183 329	13	126,0	8	3 933	45	2 260,3	1	10,6	54	2 486	26	268	33	3 507	27	24 334	18	58,8%
13	BLRT GRUPP AS*	339 937	6	96,2	68	9 648	17	141,8	22	3,5	78	1 771	57	94	67	43 813	3	86 776	3	58,7%
14	TALLINNA VESI AS*	58 982	36	105,5	35	18 390	7	92,6	63	20,6	23	2 172	34	192	38	14 952	8	26 417	15	58,2%
15	LHV GROUP AS*	58 450	37	132,3	4	19 893	6	134,5	26	22,0	22	3 369	9	182	39	5 912	18	32 869	11	58,0%
16	BALTIC AGRO AS	205 257	9	81,2	81	4 356	40	98,5	58	12,3	46	3 834	5	2 473	2	2 781	33	8 175	53	56,8%
17	MERKO EHITUS AS*	251 970	8	100,4	52	6 122	26	61,2	76	4,9	74	3 177	13	325	24	3 077	28	35 710	9	56,1%
18	NORDEA FINANCE ESTONIA AS	22 492	66	99,9	56	13 115	12	146,3	18	12,9	45	3 873	4	331	22	28	79	16 275	27	54,4%
19	TECHNOPOLIS ÜLEMISTE AS	12 854	77	117,0	12	7 147	24	109,2	41	13,3	42	3 120	15	643	12	2 898	30	7 896	54	53,1%
20	SELVER AS	398 728	3	104,3	38	12 172	14	143,9	20	44,5	10	972	82	163	46	8 001	14	40 665	6	52,6%

Lisa 1 järg

KOHT ⇅	ETTEVÕTTED	MÜÜGITULU		MÜÜGITULU MUUTUS		PUHASKASUM		PUHASKASUMI MUUTUS		OMAKAPITALI TOOTLIKKUS		TÖÖJÕUKULU 1 TOOTAJA KOHTA KUUS		TOOTLIKKUS 1 TOOTAJA KOHTA		INVESTEERINGUD		LISANDVAARTUS		% ESIMESEST (0 .. 100%)
		TUH €	KOHT ⇅	% (2015=100)	KOHT ⇅	TUH €	KOHT ⇅	% (2015=100)	KOHT ⇅	%	KOHT ⇅	€/KUUS	KOHT ⇅	TUH €	KOHT ⇅	TUH €	KOHT ⇅	TUH €	KOHT ⇅	
21	SANDMANI GRUPI AS	97 507	18	99,0	62	5 905	28	121,6	30	23,6	18	3 187	12	1 037	5	386	68	9 500	42	52,1%
22	NOVOTRADE INVEST AS	79 282	22	91,5	75	3 965	44	333,1	4	44,5	9	1 443	66	645	11	3 713	26	6 096	67	52,0%
23	ESTRAVEL AS*	74 210	24	97,6	64	1 564	71	151,0	16	66,0	2	2 192	33	437	16	109	77	6 036	68	51,4%
24	STORA ENSO EESTI AS	187 303	12	106,5	30	19 967	5	93,1	61	22,0	21	1 968	48	303	28	1 085	54	34 562	10	50,7%
25	ADCASH OÜ	37 720	55	90,4	78	2 727	55	44,2	79	11,3	51	3 680	7	385	19	2 079	35	7 055	56	50,1%
26	NORDIC CONTRACTORS AS*	192 447	11	120,9	10	2 518	59	100,0	52	6,4	69	2 538	23	271	32	3 913	25	24 110	19	49,5%
27	UPM-KYMMENE OTEPÄÄ AS	34 259	59	99,8	58	7 482	22	84,7	69	14,0	39	1 871	51	153	48	25 535	4	12 513	37	49,1%
28	MAGNETIC MRO AS*	50 520	43	138,4	2	2 474	60	109,9	40	46,3	7	3 313	11	168	43	1 385	48	14 400	32	48,7%
29	KAAMOS KINNISVARA AS*	19 846	68	91,0	77	5 075	33	36,0	81	9,5	56	3 429	8	584	13	1 961	39	6 475	62	48,1%
30	AREALIS AS*	9 092	82	67,3	82	2 117	65	81,8	70	4,3	76	4 901	2	699	8	13	80	2 882	80	47,9%
31	PKC EESTI AS	146 598	14	100,6	51	16 243	9	91,5	65	14,5	35	1 895	50	339	20	109	78	26 091	16	46,7%
32	GLAMOX HE AS	46 488	49	108,2	26	11 488	16	99,0	55	32,8	13	2 114	39	291	30	356	70	15 546	29	44,7%
33	ESPAK AS	65 494	32	102,3	44	3 983	43	93,1	62	9,2	57	1 812	55	329	23	5 021	19	8 310	52	44,6%
34	DRAKA KEILA CABELS AS	62 028	34	105,7	34	2 893	54	70,0	75	13,8	40	2 647	20	544	14	179	73	6 515	61	44,5%
35	NORTAL AS*	43 441	50	95,7	69	4 261	41	170,8	12	19,0	27	4 496	3	89	69	1 361	49	30 646	12	44,1%
36	ESTONIAN CELL AS	73 783	25	94,7	70	3 424	49	120,2	31	7,2	66	2 458	28	858	7	1 246	51	5 961	69	43,9%
37	ALEXELA OIL AS	122 536	16	100,9	49	2 042	68	125,1	29	10,3	55	2 004	46	1 213	4	1 610	44	4 471	77	43,6%
38	BIGBANK AS*	69 256	27	96,6	66	11 703	15	104,5	45	12,3	47	2 964	17	167	45	3 926	24	26 465	14	43,3%
39	EASTMAN SPECIALTIES OÜ	52 533	41	91,0	76	8 326	18	107,5	43	17,5	28	2 111	40	322	26	1 638	43	12 455	38	43,2%
40	PREMIA TALLINNA KÜLMHOONE AS*	48 300	45	97,0	65	3 230	52	201,9	7	129,2	1	1 222	73	117	62	657	62	9 300	45	42,8%
41	MECRO AS	70 000	26	100,4	53	2 354	61	142,3	21	14,1	38	2 499	25	303	27	587	64	9 280	46	42,7%
42	MAINOR AS*	17 730	73	99,6	59	4 897	36	105,6	44	6,9	67	1 845	54	81	70	17 403	6	9 746	41	42,1%
43	ELME METALL OÜ*	124 244	15	101,2	46	2 534	58	100,0	51	17,0	31	1 733	58	388	18	519	66	9 188	48	41,7%
44	ADVEN EESTI AS	20 215	67	89,0	79	3 278	50	155,7	14	15,9	33	2 600	21	277	31	1 576	45	5 556	70	41,0%
45	HARMET OÜ*	66 387	29	122,1	9	5 051	34	112,8	37	51,8	4	2 135	37	168	44	372	69	15 145	30	40,5%
46	FLIR SYSTEMS ESTONIA OÜ	32 678	60	91,9	74	3 249	51	91,9	64	13,2	43	2 150	36	481	15	775	61	5 003	74	40,4%

Lisa 1 järg

KOHT	ETTEVÕTTED	MÜÜGITULU		MÜÜGITULU MUUTUS		PUHASKASUM		PUHASKASUMI MUUTUS		OMAKAPITALI TOOTLIKKUS		TÖÖJÕUKULU 1 TÖÖTAJA KOHTA KUUS		TOOTLIKKUS 1 TÖÖTAJA KOHTA		INVESTEERINGUD		LISANDVÄÄRTUS		% ESIMESEST (0 .. 100%)
		TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	%	KOHT	€/KUUS	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	
47	A. LE COQ AS	76 926	23	99,8	57	13 567	11	96,5	59	15,6	34	2 049	41	228	35	1 969	38	21 877	20	40,1%
48	KODUMAJA AS*	65 658	31	116,3	13	7 613	20	139,4	24	26,5	15	2 567	22	119	61	2 071	36	24 557	17	39,3%
49	SCANOLA BALTIC AS	63 086	33	106,1	32	705	74	53,0	77	7,7	63	1 974	47	1 467	3	839	59	1 723	83	38,9%
50	RONDAM GRUPP AS*	35 908	57	110,1	20	5 023	35	111,3	38	14,4	36	2 124	38	227	36	3 054	29	9 051	50	38,8%
51	ADMIRAL MARKETS AS	17 953	72	108,9	24	5 888	29	100,0	50	29,4	14	3 140	14	151	50	146	75	10 372	40	38,2%
52	BARRUS AS*	36 946	56	109,3	22	4 709	37	128,3	28	22,1	20	1 865	53	178	40	4 639	22	9 343	44	37,6%
53	VIA HANSA EESTI AS	11 708	79	118,2	11	1 718	70	110,7	39	7,3	65	1 590	62	650	10	2 81		2 062	81	37,1%
54	EESTI MEEDIA AS*	90 087	21	106,1	31	6 102	27	203,2	6	37,9	12	2 005	45	65	74	2 791	32	39 206	7	37,0%
55	DANSKE BANK A/S EESTI FILIAAL	35 340	58	88,1	80	16 212	10	137,2	25	13,0	44	3 316	10	102	65	150	74	30 020	13	36,7%
56	CRAMO ESTONIA AS	17 551	74	110,1	21	2 632	56	160,7	13	7,8	61	2 323	32	115	63	6 188	17	6 869	58	35,4%
57	HARJU ELEKTER AS*	61 167	35	100,8	50	3 224	53	101,2	48	5,4	71	2 466	27	134	54	4 784	21	16 688	26	35,1%
58	VALIO EESTI AS	93 282	20	108,8	25	3 650	47	81,1	72	7,5	64	1 615	61	202	37	3 954	23	12 585	36	34,6%
59	RAGN-SELLS AS	26 275	63	101,9	45	2 537	57	412,1	3	14,2	37	2 009	43	92	68	1 431	47	9 433	43	31,9%
60	MISTRA-AUTEX AS	24 169	64	114,5	15	3 497	48	181,8	10	48,4	6	1 577	63	81	71	1 924	40	9 175	49	31,4%
61	WENDRE AS	106 291	17	128,2	6	7 452	23	145,4	19	19,1	26	1 311	71	126	58	831	60	20 725	22	31,1%
62	SILLAMÄE SADAM AS	18 165	71	103,5	42	2 224	64	141,3	23	4,3	75	2 404	31	132	55	2 851	31	6 205	65	30,8%
63	HORIZON TSELLULOOSI JA PABERI AS*	55 223	38	101,1	47	4 133	42	95,7	60	6,2	70	1 777	56	131	57	4 861	20	13 091	34	30,6%
64	SAINT-GOBAIN GLASS ESTONIA AS	69 000	28	104,9	37	7 523	21	118,5	32	11,0	53	1 942	49	124	59	1 452	46	20 456	24	30,3%
65	PRFOODS AS*	47 429	46	94,3	71	616	76	51,0	78	2,6	79	2 006	44	237	34	1 100	53	5 431	72	30,0%
66	KALEV AS	46 733	48	106,9	29	5 481	30	131,2	27	19,2	25	1 618	60	121	60	1 980	37	12 995	35	28,9%
67	HARJU KEK AS*	11 964	78	126,6	7	4 362	39	107,7	42	7,8	62	1 870	52	142	53	984	56	6 247	64	28,5%
68	EHITUSFIRMA RAND & TUULBERG AS*	54 672	39	50,6	83	334	81	9,9	82	1,9	82	2 034	42	302	29	849	58	4 753	76	28,4%
69	HARJU TARBIJATE ÜHISTU	50 272	44	100,4	54	1 837	69	101,1	49	12,0	48	1 435	67	178	41	2 432	34	6 712	60	28,1%
70	ENICS EESTI AS*	96 042	19	104,2	39	3 888	46	81,7	71	20,3	24	1 383	68	147	51	996	55	14 706	31	27,6%
71	TECHNOMAR & ADREM AS	39 835	53	94,0	72	4 703	38	84,8	68	5,3	73	990	80	65	77	10 641	11	11 976	39	27,4%
72	TRAFOTEK AS	30 240	62	105,8	33	1 162	73	155,6	15	23,6	17	1 647	59	107	64	423	67	6 754	59	25,2%

Lisa 1 järg

KOHT	ETTEVÕTTED	MÜÜGITULU		MÜÜGITULU MUUTUS		PUHASKASUM		PUHASKASUMI MUUTUS		OMAKAPITALI TOOTLIKKUS		TÖÖJÕUKULU 1 TÖÖTAJA KOHTA KUUS		TOOTLIKKUS 1 TÖÖTAJA KOHTA		INVESTEERINGUD		LISANDVÄÄRTUS		% ESIMESEST (0...100%)
		TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	TUH €	KOHT	% (2015=100)	KOHT	%	KOHT	€/KUUS	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	TUH €	KOHT	
73	PHARMA GROUP OÜ	51 371	42	114,1	16	568	78	100,0	53	2,2	81	1 376	69	152	49	630	63	6 166	66	23,1%
74	KULINAARIA OÜ	18 898	69	107,3	28	2 260	62	147,9	17	45,7	8	1 147	78	65	76	225	72	6 265	63	22,8%
75	TOOM TEKSTIIL AS*	15 355	75	105,3	36	569	77	584,8	2	8,9	59	981	81	53	78	882	57	3 994	78	22,4%
76	BALTI SPOON OÜ	22 883	65	112,5	19	2 109	66	192,9	9	6,7	68	1 512	64	78	72	564	65	7 444	55	21,4%
77	PÕLDMA KAUBANDUSE AS*	39 158	54	103,9	40	2 060	67	91,3	66	11,7	50	1 358	70	96	66	1 678	42	8 694	51	21,3%
78	LOGISTIKA PLUSS OÜ	10 873	81	114,1	17	356	80	104,3	46	25,3	16	1 159	76	30	81	1 711	41	5 407	73	18,0%
79	BALTIC RESTAURANTS ESTONIA AS	11 585	80	98,7	63	469	79	99,0	56	49,4	5	886	83	28	82	293	71	4 819	75	16,6%
80	G4S EESTI AS	54 552	40	103,5	41	2 231	63	39,5	80	2,5	80	1 175	75	22	83	1 335	50	36 713	8	15,2%
81	MERINVEST OÜ	15 110	76	100,3	55	698	75	103,1	47	17,4	29	1 290	72	48	79			5 542	71	15,1%
82	HUMANA SORTEERIMISKESKUS OÜ*	18 263	70	129,0	5							1 222	74	65	75	125	76	3 754	79	14,1%
83	BALTIKA AS*	46 993	47	96,3	67	177	82	100,0	54	3,6	77	1 100	79	45	80	1 207	52	14 043	33	13,9%

Lisa 2. Äripäev TOP100 „Eesti edukamad ettevõtted 2017“

2016	2015	ETTEVÕTTE NIMI	MÜÜGI-TULU 2016	ÄRI-KASUM 2016	KÄIVE TÖÖTAJA KOHTA 2016	KASUM TÖÖTAJA KOHTA 2016
1	3	OLYMPIC ENTERTAINMENT GROUP AS	175 998	43 894	58	14
2	442	HOLOSTOVI KINNISVARAHALDUS AS	30 761	11 670	187	71
3	267	ABB AS	185 701	13 836	169	12
4	108	DSV Transport AS	80 494	8 360	493	51
5		TRADEWISE OÜ	21 908	5 466	21 908	5 466
6	109	WENDRE AS	106 291	7 307	125	8
7	43	TAVID AS	164 215	7 442	723	32
8	74	INTERCONNECT PRODUCT ASSEMBLY AS	28 561	4 860	139	23
9	320	MAPRI EHITUS OÜ	43 400	3 144	688	49
10		PETRONEFT TRADING OVERSEAS OÜ	20 383	7 968	6 794	2 656
11	324	ADMIRAL MARKETS GROUP AS	22 993	6 683	117	34
12	67	METAPRINT AS	49 097	9 169	231	43
13	11	HARMET OÜ	66 387	5 526	168	14
14		Hausers Grupp OÜ	24 543	4 290	1 022	178
15		FLEMING AS	21 014	3 620	45	7
16	6	GRAANUL INVEST AS	285 534	40 375	571	80
17	96	Ehitustrust AS	36 675	2 475	1 111	74
18	49	STORA ENSO EESTI AS	187 303	14 036	303	22
19	20	ELISA EESTI AS	99 333	21 514	178	38
20	491	MSI GRUPP AS	28 745	2 992	71	7
21	64	SILBERAUTO AS	348 332	8 264	654	15
22	84	FUND EHITUS OÜ	46 150	6 235	922	124
23	5	GLAMOX HE AS	46 488	11 433	290	71
24	76	AGE Com OÜ	72 614	4 236	187	10
25	231	EESTI ENERGIA AS	742 100	183 900	117	29
26	52	LHV GROUP AS	49 162	20 163	145	59
27	61	MISTRA-AUTEX AS	24 169	3 791	80	12
28		GETTONE GROUP OÜ	17 577	2 075	606	71
29	13	KESKO SENUKAI ESTONIA AS	92 477	6 094	259	17
30	358	DBT AS	42 816	4 412	179	18
31	367	WESTAQUA-INVEST OÜ	28 702	2 838	111	11
32	77	KALEV AS	46 733	5 685	120	14
33	138	BARRUS AS	36 946	5 005	178	24
34	110	Sportland International Group AS	88 313	4 412	96	4
35	167	EXMET OÜ	37 133	3 985	1 031	110
36	163	TALLINNA SADAM AS	95 885	48 895	264	134
36	44	Saint-Gobain Glass Estonia SE	69 000	7 523	125	13
37	89	A. Le Coq AS	76 926	15 388	227	45
39		BONAVA EESTI OÜ	16 685	2 313	725	100
40	176	Riigimetsa Majandamise Keskus	176 008	50 576	233	66
41	127	D&A MOBILE OÜ	53 262	4 385	53 261	4 385
42	45	OG ELEKTRA AS	102 890	7 249	144	10
43	22	TALLINNA VESI AS	58 982	24 627	189	79
44	60	RRLektus AS	45 017	2 949	138	9
45	38	TALLINNA KAUBAMAJA GRUPP AS	598 414	31 692	151	8
46		LUNDEN FOOD OÜ	17 516	2 377	80	10
47	104	Würth AS	27 326	5 278	160	31
48	12	PKC EESTI AS	146 598	17 869	338	41
49		WOODBAKERS AS	17 418	2 888	127	21
50	8	EESTI LOTO AS	56 882	9 080	1 458	232

Lisa 2 järg

2016	2015	ETTEVÕTTE NIMI	MÜÜGI-TULU 2016	ÄRI-KASUM 2016	KÄIVE TÖÖTAJA KOHTA 2016	KASUM TÖÖTAJA KOHTA 2016
51	47	Silvano Fashion Group AS	57 892	16 543	28	8
52	285	TELE2 EESTI AS	73 013	4 207	259	14
53	56	ALLIUM UPI OÜ	33 356	3 531	2 223	235
54	68	Auto 100 AS	74 434	2 678	1 654	59
55	92	KODUMAJA AS	35 634	7 133	64	12
56		UNION SERVICE OÜ	36 946	3 624	189	18
57	125	ELKE GRUPI AS	120 563	4 200	344	12
58	41	NORTAL AS	42 786	4 931	85	9
59	423	MARU AS	61 093	2 509	169	6
60	201	RUUKKI PRODUCTS AS	72 056	4 290	529	31
61		GLOBAL GUARANTEE OÜ	17 104	4 250	777	193
62	82	Eesti Meedia AS	90 087	5 444	65	3
63	23	MAGNETIC MRO AS	50 520	2 617	168	8
64		ANNE SOOJUS AS	24 955	12 112	530	257
65	372	ABC GRUPI AS	112 494	2 100	215	4
66	51	BALTIC MARITIME LOGISTICS GROUP AS	117 805	9 564	162	13
67	255	LIVIKO AS	129 701	4 686	344	12
68	58	SANDMANI GRUPI AS	97 507	6 065	928	57
69	39	LEMEKS AS	114 779	8 833	186	14
70	28	Eastman Specialties OÜ	52 533	8 374	320	51
71	187	Rondam Grupp AS	35 908	5 505	227	34
72	25	Combimill Sakala OÜ	38 682	3 664	339	32
73		CUTFORM OÜ	15 367	2 272	124	18
74	170	SEB PANK AS	127 300	89 700	109	77
75	249	Cristella VT OÜ	19 513	2 850	75	11
76	143	SWEDBANK AS	354 500	217 500	154	95
77	301	MBR METALS OÜ	106 648	2 226	15 235	318
78	62	UTILITAS OÜ	104 817	23 188	411	90
79	9	LENNULIIKLUSTEENINDUSE AS	27 082	11 193	141	58
80	194	Novotrade Invest AS	79 282	4 245	644	34
81	376	ALTIA EESTI AS	38 646	1 691	483	21
82	399	TOYOTA BALTIC AS	213 292	2 085	5 202	50
83	107	TALLINNA LENNUJAAM AS	36 897	6 279	60	10
84	31	KONESKO AS	56 127	3 239	165	9
85	447	ECOMETAL AS	21 146	1 610	377	28
86	133	SAINT-GOBAIN E HITUSTOOTED AS	29 865	3 240	553	60
87	59	E.L.L. KINNISVARA AS	41 992	22 079	874	459
88	145	ELERING AS	134 012	37 841	580	163
89	270	EKSPRESS GRUPP AS	53 324	4 328	68	5
90		STARBUNKER OÜ	54 837	297	5 483	29
91	282	RIMI EESTI FOOD AS	388 714	3 503	176	1
92	101	STONERIDGE ELECTRONICS AS	50 722	2 997	197	11
93	118	PREMIA TALLINNA KÜLMHOONE AS	48 251	4 096	137	11
94		TALLINNA LINNATRASPORDI AS	63 548	14 024	36	8
95		NORDMET AS	267 682	18 709	831	58
96	296	RAGN-SELLS AS	26 275	2 647	91	9
97	50	Eesti Hõõvellist OÜ	30 453	3 297	153	16
98	105	ENICS EESTI AS	96 042	4 467	147	6
99	246	DHL ESTONIA AS	52 998	2 442	258	11
100		MITT & PERLEBACH OÜ	21 104	896	1 004	42

Lisa 3. AS LHV Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes)</i>	Lisa	2016	2015
Jätkuvad tegevused			
Intressitulu		35 160	27 544
Intressikulu		-5 184	-4 311
Neto intressitulu	5,7	29 976	23 233
Komisjoni- ja teenustasutulu		23 290	16 801
Komisjoni- ja teenustasukulu		-4 104	-2 136
Neto teenustasutulu	5,8	19 186	14 665
Netokasum õiglasel väärtusel kajastatavatel finantsvaradel	11,12	1 414	366
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid		-105	64
Muud finantstulud		0	1
Netokasum finantsvaradelt	5	1 309	431
Muud tulud		156	96
Muud kulud		-69	-39
Tööjõukulud	9	-12 976	-10 977
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	9	-15 940	-13 130
Kasum enne laenude allahindluse kulu		21 642	14 279
Kasum/kahjum osalustelt sidusettevõtetes	5	1	-36
Laenude allahindluse kulu	5,14	-1 480	-1 367
Kasum enne tulumaksu		20 163	12 876
Tulumaksukulu	5,6	-270	-269
Aruandeperioodi puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt		19 893	12 067
Kasum lõpetatud tegevustelt	13	0	2 181
Aruandeperioodi puhaskasum	5	19 893	14 788
Muu koondkasum/-kahjum:			
Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Müügiootel investeeringud:			
Finantsvarade ümberhindlus	11	-17	-17
Aruandeperioodi koondkasum		19 876	14 771
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		17 815	13 706
Mittekontrolliv osalus		2 078	1 082
Aruandeperioodi puhaskasum	5	19 893	14 788
Kokku koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		17 798	13 689
sh jätkuvatelt tegevustelt		17 798	11 508
sh lõpetatud tegevustelt		0	2 181
Mittekontrolliv osalus		2 078	1 082
Aruandeperioodi koondkasum		19 876	14 771
Tavakasum aktsia kohta (eurodes)	26	0,72	0,59
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	26	0,70	0,57
Tavakasum aktsia kohta (eurodes) jätkuvatelt tegevustelt	26	0,72	0,49
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes) jätkuvatelt tegevustelt	26	0,70	0,48

Lisa 3 järg

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Varad			
Nõuded keskpangale	10	265 127	199 844
Nõuded krediidiasutustele	10	33 300	14 735
Nõuded investeerimisühingutele	10	8 073	15 922
Müügiootel finantsvarad	11	799	3 508
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	75 391	106 608
Laenud ja nõuded klientidele	14	537 641	409 997
Muud nõuded klientidele	15	3 479	2 026
Muud finantsvarad	16	941	940
Muud varad	16	1 391	1 128
Materiaalne põhivara	17	1 191	685
Immateriaalne põhivara	17	4 500	689
Firmaväärtus	6	3 614	1 044
Varad kokku	5	935 447	757 126
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	18	777 581	632 760
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	209	89
Võlad hankijatele ja muud kohustused	19	19 031	20 137
Allutatud kohustused	21	30 900	30 900
Kohustused kokku	5	827 721	683 886
Omakapital			
Aksiakapital	22	25 356	23 356
Ülekurs	22	45 892	33 992
Kohustuslik reservkapital	22	1 580	895
Muud reservid	11,22	1 244	551
Jaotamata kasum		28 335	11 205
Emettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		102 407	69 999
Mittekontrolliv osalus	6	5 319	3 241
Omakapital kokku		107 726	73 240
Kohustused ja omakapital kokku		935 447	757 126

Lisa 3 järg

Konsolideeritud finantsseisundi aruanded

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	Lisad	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Varad				
Nõuded keskpangale	10	199 844	45 427	133 839
Nõuded krediidiasutustele	10	14 735	24 218	17 004
Nõuded investeerimisühingutele	10	15 922	14 484	1 466
Müügiootel finantsvarad	11	3 508	4 273	11 903
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	106 608	145 252	36 702
Müügiks hoitavad varad lõpetatud tegevustelt	13	0	15 473	0
Laenud ja nõuded klientidele	14	409 997	301 032	206 768
Muud nõuded klientidele	15	2 026	1 566	1 507
Muud finantsvarad	16	940	783	650
Muud varad	16	1 128	1 265	3 242
Materiaalne põhivara	17	685	308	491
Immateriaalne põhivara	17	689	530	621
Investeeringud sidusettevõtetesse	6	0	36	131
Firmaväärtus	6	1 044	1 044	1 044
Varad kokku	5	757 126	555 691	415 368
Kohustused				
Klientide hoiused ja saadud laenud	18	632 760	475 013	356 381
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	89	302	433
Võlad hankijatele ja muud kohustused	19	20 137	5 473	6 972
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused	13	0	220	0
Allutatud kohustused	21	30 900	16 650	19 635
Kohustused kokku	5	683 886	497 658	383 421
Omakapital				
Aksiakapital	22	23 356	23 356	19 202
Ülekurs	22	33 992	33 992	21 871
Kohustuslik reservkapital	22	895	435	223
Muud reservid	11, 22	551	132	-12
Jaotamata kasum/akumuleeritud kahjum		11 205	-2 041	-11 032
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		69 999	55 874	30 252
Mittekontrolliv osalus	6	3 241	2 159	1 695
Omakapital kokku		73 240	58 033	31 947
Kohustused ja omakapital kokku		757 126	555 691	415 368

Lisa 3 järg

LISA 9 Tegevuskulud

<i>(tuhandedes eurodes)</i>	2016	2015
Palk ja boonused	9 788	8 297
Sotsiaal- ja muud maksud*	3 188	2 680
Tööjõukulud kokku	12 976	10 977
IT kulud	1 807	1 371
Info- ja pangateenused	751	702
Turunduskulud	4 653	3 896
Kontorikulud	541	447
Transpordi- ja sidekulud	277	246
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	429	312
Muud sisseostetud teenused	3 225	2 909
Muud administratiivkulud	1 602	1 331
Põhivara kulum	1 419	791
Kasutusrendimaksud	973	911
Muud tegevuskulud	263	214
Muud tegevuskulud kokku	15 940	13 130
Tegevuskulud kokku	28 916	24 107

* kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest
Grupi keskmine töötajate arv 2016.aastal oli 337 (2015: 303).

Lisa 4. AS Tallink Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded

KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA MUU KOONDKASUMI ARUANNE

31. detsembril lõppenud aasta kohta, tuhandetes eurodes	2016	2015	Lisa
Müügitulu	937 805	945 203	4
Müüdid kaupade ja teenuste kulud	-745 223	-721 780	5
Brutokasum	192 582	223 423	
Müügi- ja turunduskulud	-72 268	-63 578	5
Üldhalduskulud	-50 973	-47 311	5
Muud äritulud	2 450	983	
Muud ärikulud	-184	-10 254	
Kasum äritegevusest	71 607	103 263	
Finantstulud	10 514	12 808	5
Finantskulud	-37 289	-46 964	5
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum	13	64	12
Kasum enne tulumaksu	44 845	69 171	
Tulumaks	-741	-10 101	6
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum	44 104	59 070	
Muu koondkasum			
Välismaiste äriüksuste ümberarvestusel tekkinud valuutakursivahed	-469	160	
Perioodi muu koondkasum	-469	160	
Emaettevõtte omanikele kuuluv koondkasum kokku	43 635	59 230	
Tava- ja lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	0,066	0,088	7

Lisa 4 järg

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

Seisuga 31. detsember, tuhandetes eurodes	2016	2015	Lisa
VARAD			
Raha ja raha ekvivalendid	78 773	81 976	8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	38 674	36 583	9
Ettemaksed	7 926	5 274	10
Tulumaksu ettemakse	91	1 224	
Varud	38 719	29 197	11
Käibevara	164 183	154 254	
Kapitaliosaluse meetodil kajastatud investeeringud	363	350	12
Muud finantsvarad	348	308	13
Edasilükkunud tulumaksu vara	18 791	19 410	6
Kinnisvarainvesteeringud	300	300	
Materiaalne põhivara	1 304 897	1 311 418	14
Immateriaalne vara	50 127	52 726	15
Põhivara	1 374 826	1 384 512	
VARAD KOKKU	1 539 009	1 538 766	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Intressikandvad võlakohustused	106 112	81 889	16
Võlad tarnijatele ja muud võlad	103 280	88 480	17
Dividendivõlg	4	0	
Tulumaksukohustus	10	4 567	6
Ettemakstud tulud	30 895	28 906	18
Lühiajalised kohustused	240 301	203 842	
Intressikandvad võlakohustused	452 793	467 447	16
Tuletisinstrumendid	32 359	42 863	24
Muud kohustused	0	192	
Pikaajalised kohustused	485 152	510 502	
Kohustused kokku	725 453	714 344	
Aksiakapital	361 736	404 290	19
Ülekurss	639	639	19
Reservid	68 774	65 083	19
Jaotamata kasum	382 407	354 410	
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital	813 556	824 422	
Omakapital	813 556	824 422	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	1 539 009	1 538 766	

Lisa 4 järg

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

Seisuga 31. detsember	Tuhandetes eurodes		Lisad
	2015	2014 <i>korregeeritud</i>	
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	81 976	65 311	8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	36 583	38 210	9
Ettemaksed	5 274	3 798	10
Tulumaksu ettemakse	1 224	1 650	
Varud	29 197	31 315	11
	154 254	140 284	
Põhivara			
Investeeringud kapitaliosaluse meetodil kajastatud	350	286	12
Muud finantsvarad	308	252	13
Edasilükkunud tulumaksu vara	19 410	21 338	6
Kinnisvarainvesteeringud	300	300	
Materiaalne põhivara	1 311 418	1 467 964	14
Immateriaalne vara	52 726	55 174	15
	1 384 512	1 545 314	
VARAD KOKKU	1 538 766	1 685 598	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustused			
Intressikandvad võlakohustused	81 889	149 850	16
Võlad tarnijatele ja muud võlad	88 480	91 236	17
Tulumaksukohustus	4 567	1 300	6
Ettemakstud tulud	28 906	29 408	18
	203 842	271 794	
Pikaajalised kohustused			
Intressikandvad võlakohustused	467 447	593 532	16
Tuletisinstrumendid	42 863	41 982	24
Muud kohustused	192	0	
	510 502	635 514	
Kohustused kokku	714 344	907 308	
Omakapital			
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital			
Aktiakapital	404 290	404 290	19
Ülekurs	639	639	19
Reservid	65 083	70 129	19
Jaotamata kasum	354 410	303 232	
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	824 422	778 290	
Omakapital kokku	824 422	778 290	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	1 538 766	1 685 598	

Lisa 4 järg

Müüdnud kaupade ja teenuste kulude, müügi- ja turunduskulude ja üldhalduskulude koosseisus kajastatud personalikulude jaotus:

31. detsembril lõppenud aasta kohta, tuhandetes eurodes	2016	2015
Palgakulud	-183 844	-171 672
Sihtfinantseerimine	39 886	37 233
Sotsiaalmaksukulud	-61 006	-53 981
Koolituskulud	-2 246	-2 150
Muud personalikulud	-2 819	-3 267
Personalikulud kokku	-210 029	-193 837

Aruandeperioodil kajastati müüdnud kaupade ja teenuste kulude vähendusena sihtfinantseerimine 39 886 tuhat eurot, mis oli seotud Soome ja Rootsi meremeeste palkadega (2015: 37 233 tuhat eurot). Sihtfinantseeringute saamine tuleneb seadusest. Sihtfinantseerimise nõue on avalikustatud lisas 9.

Kontserni töötajate keskmine arv ja jaotus töötamise liikide kaupa on esitatud alljärgnevas tabelis.

31. detsembril lõppenud aasta kohta	2016	2015
Töölepingu alusel töötavad isikud	6 855	6 498
Töövõtulepingu alusel töötavad isikud	305	334
Juhatusel liikmed	3	3
Keskmine töötajate arv kokku	7 163	6 835

Lisa 5. AS Swedbanki 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded

Konsolideeritud kasumiaruanne

Miljonites eurodes	Lisa	2016	2015
Inressitulud		216.2	210.9
Inressikulud		-20.3	-22.6
Puhas intressitulu	6	195.9	188.3
Komisjoni- ja teenustasutulud		103.5	102.9
Komisjoni- ja teenustasukulud		-27.5	-27.1
Puhas teenustasutulu	7	76.0	75.8
Puhastulu (-kulu) õiglasel väärtusel kajastatavatel finantsinstrumentidel	8	14.3	12.6
Kindlustuspreemiad		98.3	85.2
Kindlustustehnilised eraldised		-56.8	-43.8
Tulu kindlustustegevusest	9	41.5	41.4
Muud tulud	10	26.8	25.8
Tulud kokku		354.5	343.9
Personalikulud	11	-75.2	-71.9
Muud üldhalduskulud	12	-48.4	-45.7
Üldhalduskulud kokku		-123.6	-117.6
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	14	-7.6	-9.6
Kulud kokku		-131.2	-127.2
Kasum enne vara väärtuse langusest tingitud kahjumeid		223.3	216.7
Laenukahjumid	15	-5.8	-4.0
Tegevuskasum		217.5	212.7
Tulumaks	16	-26.1	-126.0
Aruandeaasta kasum kokku		191.4	86.7
Aruandeaasta kasumi jagunemine:			
Swedbank AS-i omanike osa aruandeaasta kasumist		191.4	86.7

Lisa 5 järg

Konsolideeritud bilanss

Miljonites eurodes	Lisa	2016	2015
Varad			
Raha ja nõuded keskpankadele		2 295	2 326
Riikide võlakirjad ja muud keskpankades refinantseeritavad võlakirjad	17	109	74
Laenud krediidiasutustele	18	138	124
Laenud klientidele	19	6 822	6 463
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	20	354	245
Finantsvarad, mille investeerimisrisk on kliendil	21	372	322
Aktsiad ja osalused	22	11	7
Tuletisinstrumentid	24	22	36
Immateriaalne põhivara		1	2
Materiaalne põhivara	25	20	20
Edasilükkunud tulumaksuvara	16	2	3
Muud varad	26	49	36
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud ja viitlaekumised	27	38	32
Varad kokku		10 233	9 690
Kohustused ja omakapital			
Kohustused			
Võlgnevus krediidiasutustele	28	123	162
Võlgnevus klientidele: hoiused ja laenud	29	7 775	7 332
Emiteeritud võlakirjad	30	1	1
Kindlustustegevuse finantskohustused	31	407	355
Tuletisinstrumentid	24	28	39
Lühiajalised maksukohustused		1	1
Edasilükkunud tulumaksukohustused	16	24	24
Muud kohustused	32	82	56
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	33	33	31
Eraldised	34	123	129
Kohustused kokku		8 597	8 130
Omakapital			
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital		1 636	1 560
Aktsiakapital		85	85
Reservid		73	73
Jaotamata kasum		1 287	1 315
Aruandeaasta kasum		191	87
Omakapital kokku		1 636	1 560
Kohustused ja omakapital kokku		10 233	9 690

Lisa 5 järg

Konsolideeritud bilanss

Miljonites eurodes	Lisa	2015	2014
Varad			
Raha ja nõuded keskpankadele		2 326	1 754
Riikide võlakirjad ja muud keskpankades refinantseeritavad võlakirjad	17	74	243
Laenud krediidiasutustele	18	124	243
Laenud klientidele	19	6 463	6 206
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	21	245	397
Fondiosakud, mille investeerimisrisk on kliendil	22	322	277
Aktsiad ja osalused	23	7	10
Tuletisinstrumendid	25	36	31
Immateriaalne põhivara		2	3
Materiaalne põhivara	26	20	30
Edasilükkunud tulumaksuvara	16	3	3
Muud varad	27	36	94
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud ja viitlaekumised	28	32	28
Varad kokku		9 690	9 319
Kohustused ja omakapital			
Kohustused			
Võlgnevus krediidiasutustele	29	162	273
Võlgnevus klientidele: hoiused ja laenud	30	7 332	6 429
Emiteeritud võlakirjad	31	1	2
Kindlustustegevuse finantskohustused	32	355	312
Tuletisinstrumendid	25	39	36
Lühiajalised maksukohustused		1	1
Edasilükkunud tulumaksukohustused	16	24	26
Muud kohustused	33	56	46
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	34	31	29
Eraldised	35	129	138
Kohustused kokku		8 130	7 292
Omakapital			
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital		1 560	2 027
Aktsiakapital		85	85
Reservid		73	73
Jaotamata kasum		1 402	1 869
Omakapital kokku		1 560	2 027
Kohustused ja omakapital kokku		9 690	9 319

Lisa 5 järg

11 Personalikulud		
	2016	2015
Palgad ja muud tasud	-50.6	-48.1
Tulemustasu	-4.7	-5.3
Sotsiaalkindlustusmaks	-17.5	-16.6
Koolituskulud	-1.1	-0.9
Muud personalikulud	-1.3	-1.0
Kokku	-75.2	-71.9
sh tulemustasu (koos maksudega)	-4.8	-5.4
sh koondamistasu (koos maksudega)	-0.5	-0.5
Koondamistasu saanute arv	55	61
Swedbank AS-i juhatuse palgad (sh maksud)	-0.9	-0.9
Swedbank AS-i juhatuse tulemustasu eraldised (sh maksud)	-0.2	-0.2
Töötajate arv perioodi lõpus (taandatuna täistööajale)	2 300	2 288
Perioodi keskmine töötajate arv (taandatuna täistööajale)	2 288	2 279

Lisa 6. AS Olympic Entertainment Grupi 2016. ja 2015. aasta finantsaruanded

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	Lisad	2016	2015
Jätkuvad tegevusvaldkonnad			
Hasartmängutulud	22	175 998	142 468
Muud müügitulud	23	15 390	9 844
Müügitulud enne hasartmängumakse		191 388	152 312
Hasartmängumaksud	22	-37 497	-28 409
Neto müügitulud		153 891	123 903
Muud äritulud	24	18 201	342
Neto müügitulud ja muud äritulud kokku		172 092	124 245
Kaubad, toore, materjal ja teenused	25	-5 331	-3 473
Mitmesugused tegevuskulud	25	-60 311	-44 379
Tööjõukulud	25	-50 667	-39 122
Põhivara kulum ja väärtuse langus	15;17	-11 371	-7 591
Kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutus	14	7	20
Muud ärikulud		-525	-605
Ärikulud kokku		-128 198	-95 150
Ärikasum		43 894	29 095
Intressitulud		26	31
Intressikulud		-41	-24
Kasum (-kahjum) valuutakursi muutustest		16	-6
Muud finantstulud ja -kulud		-23	-9
Finantstulud ja -kulud kokku		-22	-8
Kasum enne tulumaksu		43 872	29 087
Tulumaksukulu	26	-4 448	-3 714
Jätkuvate tegevusvaldkondade perioodi puhaskasum		39 424	25 373
Lõpetatud tegevusvaldkondade perioodi puhaskasum (-kahjum)	5	-9 618	1 712
Perioodi puhaskasum		29 806	27 085
<i>Emaettevõtja osa</i>		29 292	25 719
<i>Mittekontrolliva osaluse osa</i>		514	1 366
Muu koondkasum, mis on hiljem võimalik reklassifitseerida kasumiaruandesse			
Realiseerimata kursivahed		1 130	264
Kokku perioodi koondkasum		30 936	27 349
<i>Emaettevõtja osa</i>		30 422	25 983
<i>Mittekontrolliva osaluse osa</i>		514	1 366

Lisa 6 järg

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

	Lisad	31.12.2016	31.12.2015
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	6	37 933	34 710
Finantsinvesteeringud	7	99	1 835
Nõuded ja ettemaksud	8	4 552	5 537
Ettemakstud tulumaks		913	551
Varud	12	1 532	1 366
Käibevara kokku		45 029	43 999
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksuvara	13	426	801
Muud finantsinvesteeringud	7	4 988	3 512
Muud pikaajalised nõuded ja ettemaksud		776	914
Kinnisvarainvesteeringud	14	295	288
Materiaalne põhivara	15	51 250	58 877
Immateriaalne põhivara	17	49 932	53 942
Põhivara kokku		107 667	118 334
VARAD KOKKU		152 696	162 333
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	18	0	292
Võlad ja ettemaksud	19	19 806	27 680
Tulumaksukohustus		292	1 058
Eraldised	20	1 329	1 842
Lühiajalised kohustused kokku		21 427	30 872
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised võlakohustused	18	0	7 952
Edasilükkunud tulumaksukohustus	13	693	513
Muud pikaajalised kohustused	19	703	127
Pikaajalised kohustused kokku		1 396	8 592
KOHUSTUSED KOKKU		22 823	39 464
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital	21	60 716	60 716
Ülekurs		258	258
Kohustuslik reservkapital	21	4 860	3 574
Muu reserv	27	538	329
Realiseerimata kursivahed		-26	-1 156
Jaotamata kasum	21	57 825	51 822
Emettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		124 171	115 543
Mittekontrolliv osalus		5 702	7 326
OMAKAPITAL KOKKU		129 873	122 869
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		152 696	162 333

Lisa 6 järg

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

	Lisad	31.12.2015	31.12.2014
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	5	34 710	40 117
Finantsinvesteeringud	6	1 835	1 108
Nõuded ja ettemaksed	7	5 537	3 276
Ettemakstud tulumaks		551	483
Varud	11	1 366	1 163
Müügiootel varad		0	1 016
Käibevara kokku		43 999	47 163
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksuvara	12	801	1 398
Muud finantsinvesteeringud	6	3 512	4 277
Muud pikaajalised nõuded ja ettemaksed		914	688
Kinnisvarainvesteeringud	13	288	292
Materiaalne põhivara	14	58 877	34 368
Immateriaalne põhivara	16	53 942	38 045
Põhivara kokku		118 334	79 068
VARAD KOKKU		162 333	126 231
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	17	292	253
Võlad ja ettemaksed	18	27 680	13 121
Tulumaksukohustus		1 058	741
Eraldised	19	1 842	1 424
Lühiajalised kohustused kokku		30 872	15 539
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised võlakohustused	17	8 079	1 216
Edasilükkunud tulumaksukohustus	12	513	272
Pikaajalised kohustused kokku		8 592	1 488
KOHUSTUSED KOKKU		39 464	17 027
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital	20	60 716	60 716
Ülekurs		258	258
Kohustuslik reservkapital	20	3 574	2 495
Muu reserv	28	329	0
Realiseerimata kursivahed		-1 156	-1 420
Jaotamata kasum	20	51 822	41 816
Emettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		115 543	103 865
Mittekontrolliv osalus		7 326	5 339
OMAKAPITAL KOKKU		122 869	109 204
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		162 333	126 231

Lisa 6 järg

Lisa 25 Ärikulud

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Kaubad, toore, materjal, teenused		
Toitlustus ja baaride otsekulud	-5 244	-3 466
Muud teenused	-87	-7
Kaubad, toore, materjal, teenused kokku	-5 331	-3 473
Mitmesugused tegevuskulud		
Turunduskulud	-16 477	-10 724
Rendikulud (lisa 16)	-19 663	-15 658
Ruumide ja seadmete hoolduskulud	-9 163	-7 040
Litsentsitasud ja maksud	-3 570	-2 270
Administratiivkulud	-5 141	-3 717
Infotehnoloogia kulud	-1 386	-949
Muud kulud	-4 911	-4 021
Mitmesugused tegevuskulud kokku	-60 311	-44 379
Tööjõu kulud		
Palgakulud	-40 015	-30 361
Sotsiaalmaksud	-10 652	-8 761
Tööjõu kulud kokku	-50 667	-39 122
Ärikulud kokku	-116 309	-86 974

Kontserni jätkuvates tegevusvaldkondades töötas seisuga 31.12.2016.a. 3 001 töötajat (31.12.2015: 2 832 töötajat).

Lisa 7. Tallinki andmetel koostatud maatriksid

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.076	X				
Tööjõukulu	0.341	4.465	X			
Omakapital	0.087	1.145	0.256	X		
Vara	0.047	0.610	0.137	0.532	X	
Töötajate arv	9.997	130.923	29.321	114.336	214.786	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.109	X				
Tööjõukulu	0.533	4.876	X			
Omakapital	0.129	1.180	0.242	X		
Vara	0.064	0.586	0.120	0.497	X	
Töötajate arv	15.108	138.289	28.359	117.243	235.816	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.699	X				
Palgakulu	0.640	0.916	X			
Omakapital	0.679	0.971	1.060	X		
Vara	0.726	1.039	1.135	1.071	X	
Töötajate arv	0.662	0.947	1.034	0.975	0.911	X

Lisa 7 järg

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.616	X		
Müügitulu	0.047	0.076	X	
Vara	0.029	0.047	0.610	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.572	X		
Müügitulu	0.062	0.109	X	
Vara	0.037	0.064	0.586	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	1.077	X		
Müügitulu	0.753	0.699	X	
Vara	0.782	0.726	1.039	X

Lisa 8. LHV andmetel koostatud maatriksid

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.399	X				
Tööjõukulu	1.554	3.896	X			
Omakapital	0.234	0.586	0.151	X		
Vara	0.024	0.060	0.015	0.102	X	
Töötajate arv	59.831	150.024	38.504	255.795	2511.236	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.335	X				
Tööjõukulu	1.171	3.491	X			
Omakapital	0.205	0.610	0.175	X		
Vara	0.020	0.058	0.017	0.096	X	
Töötajate arv	42.495	126.686	36.294	207.711	2166.365	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	1.189	X				
Tööjõukulu	1.327	1.116	X			
Omakapital	1.143	0.962	0.861	X		
Vara	1.215	1.022	0.915	1.062	X	
Töötajate arv	1.408	1.184	1.061	1.231	1.159	X

Lisa 8 järg

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.884	X		
Müügitulu	0.352	0.399	X	
Vara	0.021	0.024	0.060	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	1.064	X		
Müügitulu	0.357	0.335	X	
Vara	0.021	0.020	0.058	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.830	X		
Müügitulu	0.987	1.189	X	
Vara	1.008	1.215	1.022	X

Lisa 9. Olympic Entertainmenti andmetel koostatud maatriksid

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.255	X				
Tööjõukulu	0.866	3.397	X			
Omakapital	0.366	1.436	0.423	X		
Vara	0.279	1.093	0.322	0.761	X	
Töötajate arv	14.515	56.909	16.755	39.635	52.088	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.234	X				
Tööjõukulu	0.744	3.176	X			
Omakapital	0.265	1.133	0.357	X		
Vara	0.202	0.861	0.271	0.760	X	
Töötajate arv	9.331	39.848	12.547	35.184	46.274	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	1.089	X				
Tööjõukulu	1.165	1.069	X			
Omakapital	1.381	1.268	1.185	X		
Vara	1.382	1.269	1.186	1.001	X	
Töötajate arv	1.556	1.428	1.335	1.127	1.126	X

Lisa 9 järg

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.667	X		
Müügitulu	0.170	0.255	X	
Vara	0.186	0.279	1.093	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.884	X		
Müügitulu	0.207	0.234	X	
Vara	0.178	0.202	0.861	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.755	X		
Müügitulu	0.822	1.089	X	
Vara	1.043	1.382	1.269	X

Lisa 10. Swedbanki andmetel koostatud maatriksid

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.600	X				
Tööjõukulu	2.828	4.714	X			
Omakapital	0.133	0.222	0.047	X		
Vara	0.021	0.036	0.008	0.160	X	
Töötajate arv	92.963	154.939	32.867	698.427	4353.802	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.630	X				
Tööjõukulu	3.011	4.777	X			
Omakapital	0.121	0.192	0.040	X		
Vara	0.023	0.036	0.008	0.189	X	
Töötajate arv	94.998	150.724	31.549	786.968	4170.470	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015						
Nimetus	Puhaskasum	Müügitulu	Tööjõukulu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	X					
Müügitulu	0.952	X				
Tööjõukulu	0.939	0.987	X			
Omakapital	1.103	1.158	1.174	X		
Vara	0.937	0.985	0.998	0.850	X	
Töötajate arv	0.979	1.028	1.042	0.887	1.044	X

Lisa 10 järg

2016. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2016				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.900	X		
Müügitulu	0.540	0.600	X	
Vara	0.019	0.021	0.036	X

2015. aasta andmete põhjal koostatud maatriks

2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	0.400	X		
Müügitulu	0.252	0.630	X	
Vara	0.009	0.023	0.036	X

Efektiivsusmaatriks

2016/2015				
Nimetus	Puhaskasum	Ärikasum	Müügitulu	Vara
Puhaskasum	X			
Ärikasum	2.247	X		
Müügitulu	2.139	0.952	X	
Vara	2.106	0.937	0.985	X